

МАТЕМАТИКА

1
бөлім

2
сынып

АЛМАТЫКІТАП

+CD

Ә.Б. Ақпаева, Л.А. Лебедева, М.Ж. Мыңжасарова

МАТЕМАТИКА

Жалпы білім беретін мектептің
2-сынып оқушыларына арналған оқулық

1-бөлім

*Қазақстан Республикасының
Білім және ғылым министрлігі ұсынған*

Алматыкітап баспасы
2018

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 22.1я 72
А 37

Шартты белгілер

- – сабақтың мақсаты
- – талқыла, өз пікіріңді айт
- – есіңде сақта
- – дәптермен жұмыс
- – тиімді тәсілмен есепте
- – кім жылдам?
- қалдырылған сан, таңба
- * – салыстыр, « $>$, $<$, $=$, \neq » белгілерін қой
- – зертте
- – топтық жұмыс
- – жұптық жұмыс
- – шығармашылық жұмыс

Ақпаева Ә.Б. және т.б.

А 37 Математика. 1-бөлім: Жалпы білім беретін мектептің 2-сыныбына арналған оқулық./Ә.Б. Ақпаева, Л.А. Лебедева, М.Ж. Мыңжасарова – Алматы: Алматыкітап баспасы, 2018. – 72 бет, суретті.

ISBN 978-601-01-3304-4
1-бөлім. – 72 б., сур.:
ISBN 978-601-01-3037-1

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 22.1я 72

ISBN 978-601-01-3037-1 (1-бөлім)
ISBN 978-601-01-3304-4 (жалпы)

© Ақпаева Ә.Б., Лебедева Л.А.,
Мыңжасарова М.Ж., мәтіні, 2017
© «Алматыкітап баспасы» ЖШС, 2017

ҚҰРМЕТТІ ОҚУШЫ!

Біз сенімен қайта кездескенімізге қуаныштымыз. Қолыңдағы оқулық 1-сыныпқа арналған математика курсының жалғасы болып табылады. Осы оқу жылында 100-ден 1000-ға дейінгі сандардың нөмірленуімен, көбейту және бөлу амалдарымен танысасың. Дүкенде сауда жасауды, сағат бойынша уақытты анықтауды, заттың массасын және ұзындығын өлшеуді үйренесің. Уақыт, масса өлшем бірліктерін түрлендіре алатын боласың.

Бұл оқулықтан сен тапқырлығың мен ойлау қабілетіңді арттыратын қызықты тапсырмалар таба аласың. Дұрыс және жылдам есептеу бойынша жолдастарыңмен жарысқа түсесің. Өрнектер құрастыруды, есептер шығаруды, теңдеу шешуді және геометриялық фигуралардың қасиеттерімен танысып, фигуралар сызуды үйренесің.

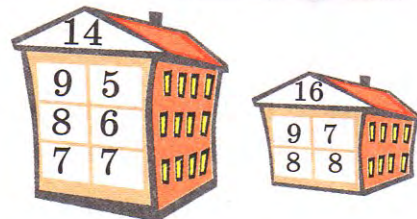
Біз, оқулық авторлары, математика оқулығын қызыға оқып, алған біліміңді күнделікті өміріңде қолдана білуіңді қалаймыз және саған білім жолында табыс тілейміз.

Мен бір таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы қосу кестесін құруды және қолдануды үйренемін.

9 + 2	8 + 3	7 + 4	6 + 5	11
9 + 3	8 + 4	7 + 5	6 + 6	12
9 + 4	8 + 5	7 + 6		13
9 + 5	8 + 6	7 + 7		14
9 + 6	8 + 7			15
9 + 7	8 + 8			16
9 + 8				17
9 + 9				18

Екі бір таңбалы сандардан 11–18 сандарын құруды үйренемін.

Ондықтар Бірліктер

6	
5	6
4	5
3	4
2	3
1	2
	1

Мен разрядтық қосылғыштардың қосындысын құрастыруды үйренемін.

12

$$12 - 8 = 12 - 2 - 6 = 10 - 6 = 4$$

2 6

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша азайтуды үйренемін.

1А БӨЛІМ. ЕКІ ТАҢБАЛЫ САНДАР

1

0-ден 10-ға дейінгі сандар. 11-ден 20-ға дейінгі сандар. Толық ондықтар. 100 саны

Мен лагерьде демалдым

Мен сандар туралы білетінімді қайталаймын.

1. Жазғы демалыста Әлия мен Сырым лагерьде демалды. Суретке қара және сұрақтарға жауап бер.

а) Балалар екі командаға бөлінді. Бірінші командадағы балалар 12, 14, 16, 18, 20 нөмірлерін тақты. Қандай заңдылықты байқадың? Ал егер екінші командадағы балалардың нөмірлері 11 мен 20 арасындағы сандар болса, онда олардың нөмірлері қандай болатынын айт.

Нөмірлерді өсу және кему ретімен ата.

Екі таңбалы сандар ондықтар және бірліктер разрядынан тұрады. Осы сандардағы ондықтар мен бірліктер санын айт.

ә) Балалар лагерьде маусымның 1-інен 20-сына дейін демалды. Олар ашық және бұлтты күндерді белгілеп отырды. Ашық күндерді білдіретін сандарды өсу ретімен, ал бұлтты күндерді білдіретін сандарды кему ретімен ата.

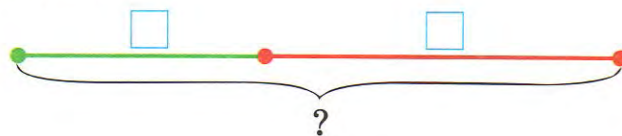
1		2		3		4		5	
6		7		8		9		10	
11		12		13		14		15	
16		17		18		19		20	

б) Үйірме жұмыстарының басталу уақытын анықта.

2. Есепті шығар.

Спорт жарысына 20 ұл және 30 қыз қатысты. Жарысқа барлығы неше бала қатысты?

3. Есепте.

$1 + 3$

$6 - 6$

$40 + 10$

$60 + 40$

$80 - 20$

$10 - 7$

$4 + 5$

$10 + 80$

$70 + 20$

$50 + 30$

$10 - 8$

$9 - 7$

$10 - 3$

$100 - 60$

$90 - 60$

4. Салыстыр.

$18 * 16$

$1 \text{ онд. } 5 \text{ бірл. } * 2 \text{ онд.}$

$12 \text{ см } * 1 \text{ дм } 3 \text{ см}$

$20 * 17$

$1 \text{ онд. } 4 \text{ бірл. } * 16 \text{ бірл.}$

$2 \text{ дм } * 19 \text{ см}$

$11 * 16$

$18 \text{ бірл. } * 1 \text{ онд. } 8 \text{ бірл.}$

$20 \text{ см } * 1 \text{ дм}$

2

21-ден 100-ге дейінгі сандар

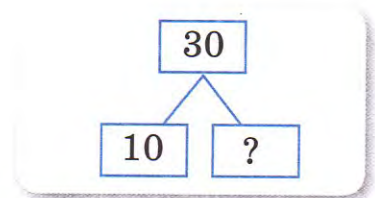
Менің мектебім

Мен 21-ден 100-ге дейінгі сандарды оқуды, жазуды және салыстыруды үйренемін.

1. Екі қабаттан тұратын мектепте 30 кабинет бар. 10 кабинет бірінші қабатта орналасқан. Екінші қабатта неше кабинет бар?

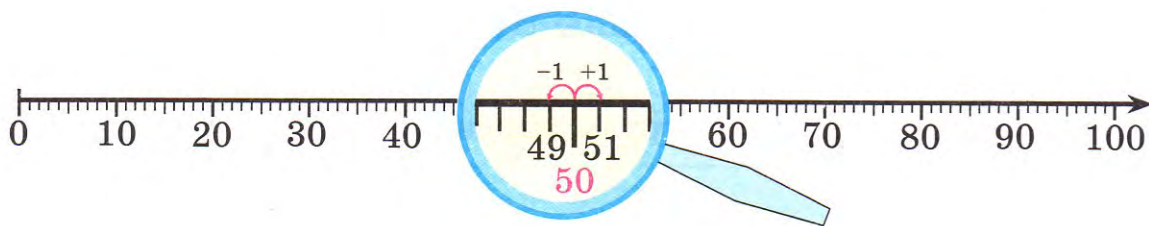
2. Ондықтарды тура және кері ретпен сана.

3. Сандардың моделін қарастыр. Сен 20-ға дейінгі екі таңбалы сандарды және толық ондықтарды білесің. Енді қалған екі таңбалы сандармен таныс бол.

Санның аталуы	Санның жазылуы		Санның моделі
	Ондықтар	Бірліктер	
Жиырма үш	2	3	
Жиырма бес	2	5	
Қырық үш	4	3	

4. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 сандарының «көршілерін» ата.

5. Үш фишка алып, онымен кестедегі кез келген сандарды жап. Досың жасырылған сандарды атасын.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

6. Есепті шығар.

а) Бірінші сыныпта 50 оқушы бар, ал екінші сыныпта оған қарағанда 20 оқушы кем. Мектепте қанша екінші сынып оқушысы бар?

ә) Берілген есеп бойынша кері есеп құрастыр және оны шығар.

$$\begin{array}{l} \boxed{} - \boxed{} \\ \boxed{} - \boxed{} \end{array} \begin{array}{l} \curvearrowright \\ \curvearrowleft \end{array} ? \boxed{}$$

3

Екі таңбалы сандардың ондық құрамы

Менің сыныптас достарым

Мен санның моделін құруды үйренемін.

1. Санау таяқшаларын ал. Оларды қалай тез санауға болады? Санау таяқшаларын он-оннан жинақтап, буып байла. Неше таяқша қалды? Сендердің топтарыңда барлығы неше санау таяқшасы бар?

Кестеде бейнеленген сандарды ата.

Ондықтар	Бірліктер

Бір таңбалы сандар

6 3 0 4

Екі таңбалы сандар

17 18 20

2. Сандарды жаз.

7 онд. 6 бірл.

4 онд. 7 бірл.

9 онд. 3 бірл.

8 онд. 1 бірл.

5 онд. 5 бірл.

9 онд. 0 бірл.

10 онд. 0 бірл.

8 онд. 2 бірл.

7 онд. 7 бірл.

3. Бірінші жолға бір таңбалы сандарды, ал екінші жолға екі таңбалы сандарды теріп жаз:

15 51 7 70 2 13 1 9 10 99

4. Сандардың әртүрлі моделіне қара. Сандарды разрядтық қосылғыштардың қосындысымен ауыстыр.

Санның жазылуы	57	36	28
Санның моделі			
Разрядтық қосылғыштардың қосындысы	$57 = \square\square + \square$	$36 = \square\square + \square$	$28 = \square\square + \square$

$99 = \square\square + \square$

$42 = \square\square + \square$

$35 = \square\square + \square$

$51 = \square\square + \square$

$87 = \square\square + \square$

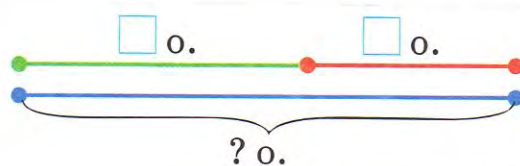
$74 = \square\square + \square$

Санның моделі үшін сен қандай заттар таңдадың?

5. Есептің қысқаша жазылуына және сызбасына қара. Есепті шығар.

Бірінші күні кітапханаға біздің сыныптан 10 оқушы, екінші күні 9 оқушы келді. Ал үшінші күні бірінші және екінші күні неше оқушы келген болса, сонша оқушы келді. Үшінші күні кітапханаға неше оқушы келді?

$$\left. \begin{array}{l} 1\text{-күні} - \square \text{ о.} \\ 2\text{-күні} - \square \text{ о.} \end{array} \right\} 3\text{-күні} - ? \text{ о.}$$

6. Есепте.

$12 - 10$

$17 - 7 - 3$

$10 + 40 + 20$

$10 + 7$

$12 + 3 + 1$

$90 - 40 + 10$

$14 - 4$

$9 + 1 + 5$

$100 - 50 - 30$

4

Екі таңбалы сандардың разрядтық құрамы

Менің досым

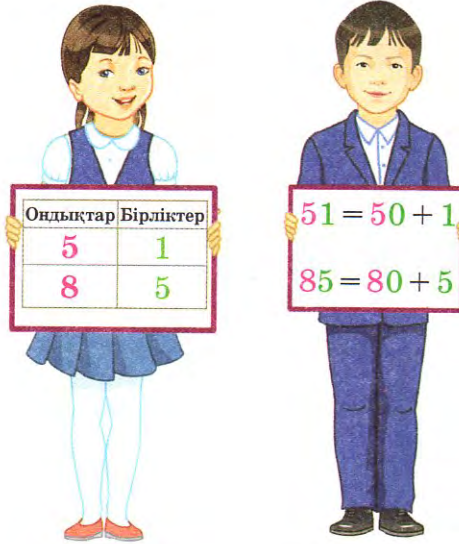
Мен санды разрядтық қосылғыштардың қосындысына жіктеуді үйренемін.

1. Екі таңбалы сандар қалай құралған? Төмендегі жазулар нені білдіреді?

Екі таңбалы сандар

Екі таңбалы сан ондықтар мен бірліктерден құралады. Сандардағы ондықтар мен бірліктердің санын ата.

Екі таңбалы санды разрядтық қосылғыштардың қосындысы түрінде жазуға болады. Ол үшін ондықтар мен бірліктердің қосындысын жазу керек.

Есептеу үлгісіне қара.

23 – бұл 20 және 3 саны, демек $20 + 3 = 23$.

$23 - 3 = 20$, $23 - 20 = 3$.

$60 + 7 = \square$

$50 + 4 = \square$

$30 + 6 = \square$

$67 - 7 = \square$

...

...

$67 - 60 = \square$

...

...

2. а) 28, 39, 54 сандарын разрядтық қосылғыштардың қосындысы түрінде жікте.

ә) Есепте.

$20 + (3 + 5)$

$30 + (2 + 7)$

$50 + (3 + 6)$

$80 + (3 - 2)$

$30 + (7 - 2)$

$50 + (6 - 4)$

$40 + (9 - 5)$

$70 + (5 - 4)$

$40 + (8 - 2)$

$20 + (2 + 6)$

$70 + (7 - 6)$

$30 + (5 + 4)$

3. Досыңмен бірге 34 санының әртүрлі моделін қарастыр. Екі таңбалы сандарды таңдап, оның моделін құрастыр. Досыңнан санның аталуын сұра.

Ондықтар	Бірліктер
3	4

4. а) Әрбір бағандағы сандардың жазылуында не ортақ? Есептеуді түсіндір. Өзің осындай мысалдар бағанын құрастыр.

$2 + 6 = 8$	$8 - 6 = 2$
$12 + 6$	$18 - 6$
$22 + 6$	$28 - 6$
$32 + 6$	$38 - 6$
$42 + 6$	$48 - 6$

ә) Төмендегі түсіндірмеге қара. Ережені айт.

$$35 + 2 = 30 + (5 + 2) = 37$$

$\begin{array}{r} 35 \\ \swarrow \searrow \\ 30 \quad 5 \end{array}$

$$37 - 2 = 30 + (7 - 2) = 35$$

$\begin{array}{r} 37 \\ \swarrow \searrow \\ 30 \quad 7 \end{array}$

Бірліктерді бірліктерге қосады.
Бірліктерді бірліктерден азайтады.

5. Есепті шығар. Кері есептер құрастырып, оларды шығар.
Жазғы демалыста Сырым 15 кітап, ал Дастан одан 3 кітап кем оқыды. Дастан неше кітап оқыды?

5

Өзінді тексер!

Мақсатыңа жеттің бе?

Мен:

- сандар туралы білетінімді қайталауды;
- 21-ден 100-ге дейінгі сандарды, оқуды, жазуды, салыстыруды;
- санның моделін құруды;
- разрядтық қосылғыштардың қосындысын құрастыруды үйрендім.

БІЛУ

Сандарды ата және жаз.

10 онд.

2 онд. 3 бірл.

4 онд. 5 бірл.

ТҮСІНУ

Екі таңбалы сандардың моделін бейнелеп көрсет.

12

37

ҚОЛДАНУ

Есепте.

$50 + 2$

$99 - 9$

$5 + 80$

$56 - 50$

ТАЛДАУ

Бірінші бағанға бірліктерінің саны бірдей, ал екінші бағанға ондықтарының саны бірдей сандарды жаз.

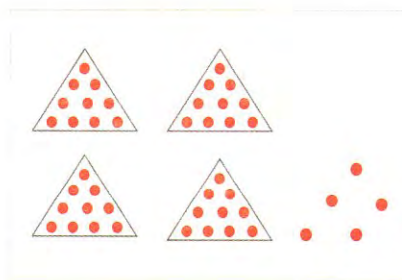
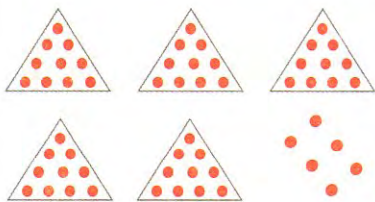
40 23 44 53 42 13 63 93 41 49

ЖИНАҚТАУ

Санды моделімен және разрядтық қосылғыштардың қосындысымен сызып қос.

45

56

$50 + 6$

$40 + 5$

БАҒАЛАУ

Қатесін тап.

4 онд. 5 бірл. = 45

66 = 6 онд.

77 = 1 онд. 7 бірл.

18 = 1 онд. 8 бірл.

90 = 9 бірл.

1В БӨЛІМ. САНДАРМЕН АМАЛДАР ОРЫНДАУ. ЕСЕПТЕР

6

Ондықтан аттап өту арқылы қосу

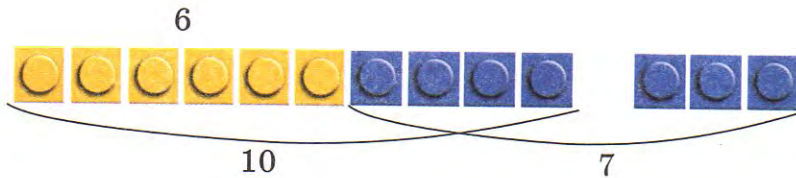
Менің қызығушылығым

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды үйренемін.

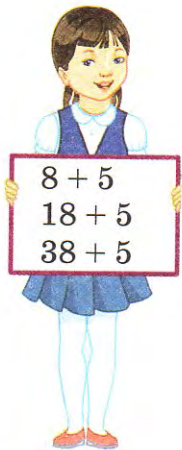
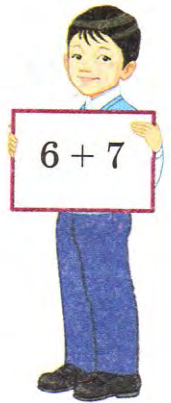

1. Сырым конструктормен ойнағанды ұнатады. Ол сары түсті бөлшекке неше көк бөлшекті біріктіргісі келеді? Неше бөлшекті біріктіріп қойды? Нешеуі қалды?

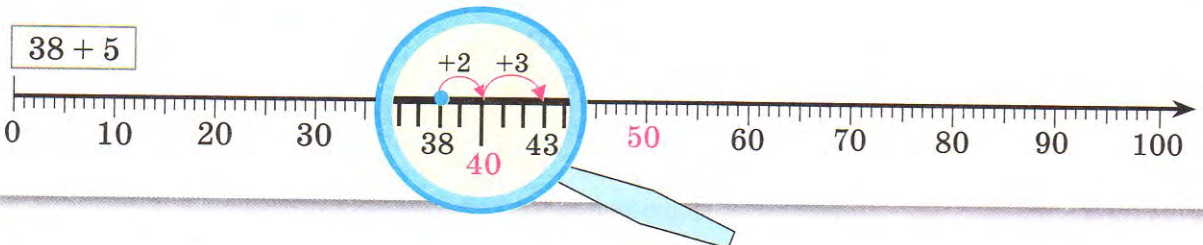
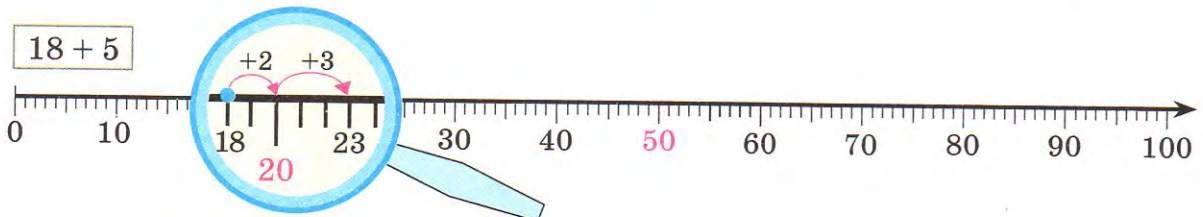
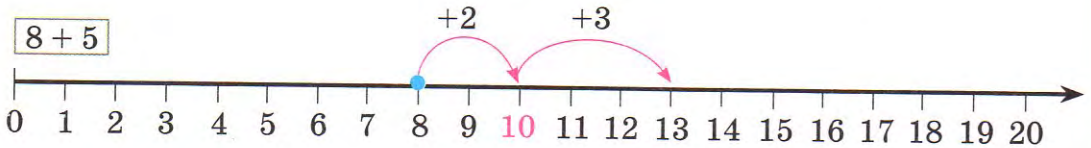

$$6 + 7 = 6 + 4 + 3 = 10 + 3 = 13$$

4
3

Әлияның есептеуді қалай орындағанын түсіндір.

2. Түсіндіре отырып, есепте.

a)	$7 + 4$ 	$17 + 4$ 	$27 + 4$ 	$37 + 4$
ә)	$6 + 5$ 	$16 + 5$ 	$26 + 5$ 	$46 + 5$
б)	$9 + 2$ 	$29 + 2$ 	$49 + 2$ 	$89 + 2$

3. Есептер бойынша өрнектер құрастыр.

а) Конструктор жиынтығында 18 көк және одан 4-еуі артық қызыл түсті бөлшектер бар. Конструктор жиынтығында неше қызыл түсті бөлшек бар?

ә) Конструктор жиынтығында 90 көк және 60 қызыл түсті бөлшектер бар. Қандай түсті бөлшек артық және нешеуі артық?

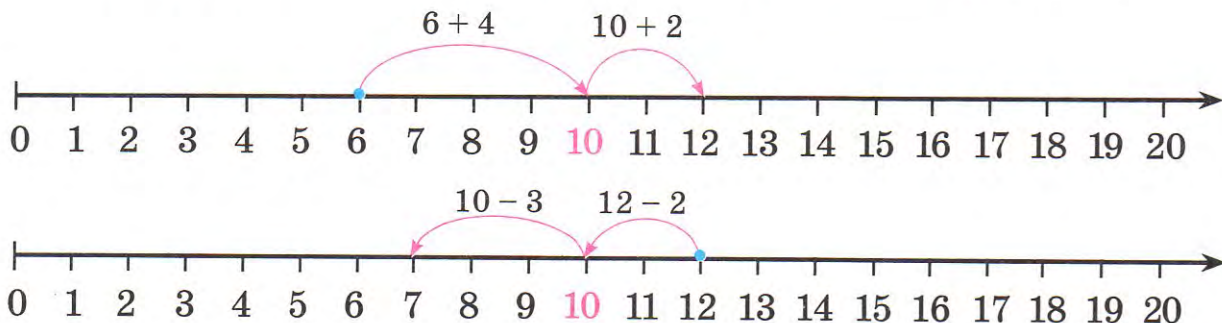
б) Конструктор жиынтығында 100 бөлшек бар. Олардың 30-ы сары түсті, ал қалғаны – қызыл. Конструктор жиынтығында неше қызыл түсті бөлшек бар?

в) Конструктор жиынтығында 100 бөлшек бар. Ұшақты құрастырғаннан кейін, онда 30 бөлшек қалды. Ұшақ құрастыру үшін неше бөлшек пайдаланылды?

4. Өрнектердің мәнін тап. Есептеу үшін санды сәулені пайдалан. Есептеуді түсіндір.

$6 + 4 + 2$	$12 - 2 - 3$	$5 + 5 + 6$	$14 - 4 - 3$
$8 + 2 + 5$	$17 - 7 - 5$	$8 + 2 + 3$	$16 - 6 - 2$
$7 + 3 + 6$	$13 - 3 - 8$	$7 + 3 + 8$	$15 - 5 - 7$

7

Ондықтан аттап өту арқылы азайту

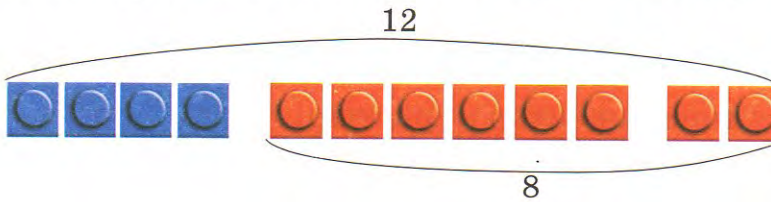
Менің қызығушылығым

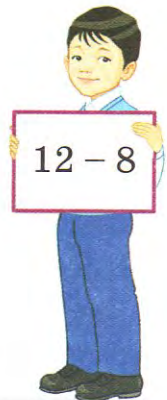
Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша азайтуды үйренемін.

1. Сырым бөлшектерді қалай санағанын түсіндір. Ол неше бөлшекті ажыратты? Тағы неше бөлшекті ажыратады?

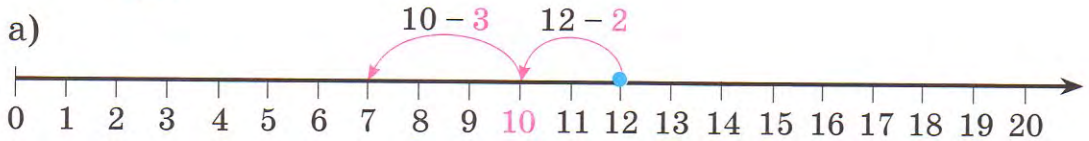

$$12 - 8 = 12 - 2 - 6 = 10 - 6 = 4$$

Әлия есептеуді қалай орындағанын түсіндір.

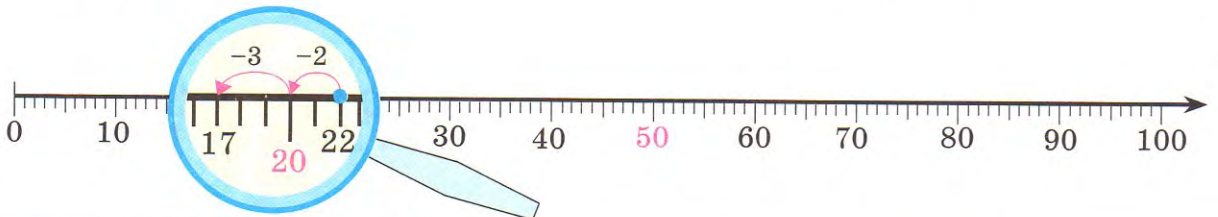
$$12 - 5 = 12 - 2 - 3 = 10 - 3 = 7$$

ә) Есептеуді түсіндір және салыстыр.

$$22 - 5 = 10 + (12 - 5) = 17$$

$$22 - 5 = (22 - 2) - 3 = 17$$

Қосу мен азайтуды қалай тексеруге болатынын есіңе түсір.

2. Түсіндіре отырып, есепте. Қалай тексеруге болады?

$$12 - 7$$

$22 - 7$

$32 - 7$

$52 - 7$

$$13 - 5$$

$23 - 5$

$43 - 5$

$63 - 5$

$$12 - 9$$

$32 - 9$

$52 - 9$

$72 - 9$

3. а) Есепті шығар.

Дүкен сөресінде 9 дана ұлдарға және 7 дана қыздарға арналған конструкторлар жиынтығы тұр. Дүкенде барлығы неше конструкторлар жиынтығы бар?

		}	?
		}	?

ә) Кері есептерді санды деректермен толықтыр және сұрақтар қой. Олардың біреуін шығар.

1) Сөреде ___ конструкторлар жиынтығы бар. Олардың ___ ұлдарға, ал қалғандары қыздарға арналған. Нешеуі...?

2) Сөреде ___ конструкторлар жиынтығы бар. Олардың _____ қыздарға, ал қалғандары ұлдарға арналған. Нешеуі...?

		}	
		}	

		}	
		}	

4. Теңдеулерді түсіндіре отырып шеш.

$6 + x = 13$

$13 - x = 5$

$x + 7 = 12$

5. Есепте.

1) $7 + 6$

$27 + 6$

$47 + 6$

$77 + 6$

2) $8 + 4$

$18 + 4$

$48 + 4$

$88 + 4$

8

11 санының құрамы

Менің сүйікті ойындарым

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы сандардан 11 санын құруды үйренемін.

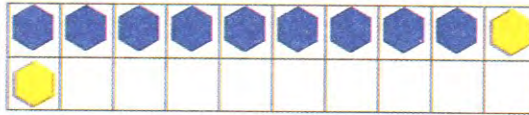
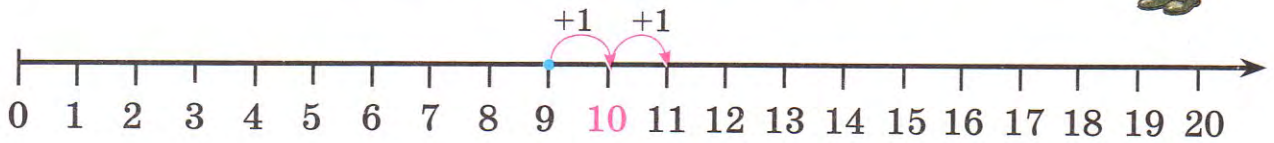

1. Мозаикада екі түсті бөлшектер бар. Нұрлан бұйым құрастыру үшін бір түстен 9 бөлшек, ал екінші түстен 2 бөлшек алуы тиіс.

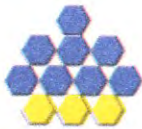

Бұйым құрастыру үшін ол барлығы неше бөлшек қолданады?

Бөлшектерді қалай есептегенін түсіндір.

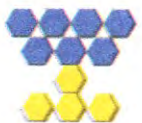
Үлгі: $9 + 2 = 9 + 1 + 1 = 11$ $11 - 2 = 11 - 1 - 1 = 9$

$$8 + 3$$

$$11 - 3$$

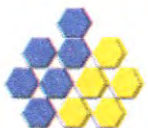
$$11 - 8$$

$$7 + 4$$

$$11 - 4$$

$$11 - 7$$

$$6 + 5$$

$$11 - 5$$

$$11 - 6$$

2. Есепте.

$7 \text{ см} + 4 \text{ см}$

$9 \text{ см} + 2 \text{ см}$

$8 \text{ см} + 3 \text{ см}$

$27 \text{ см} + 4 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 4 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 2 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 3 \text{ см}$

$21 \text{ см} - 4 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 7 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 9 \text{ см}$

$11 \text{ см} - 8 \text{ см}$

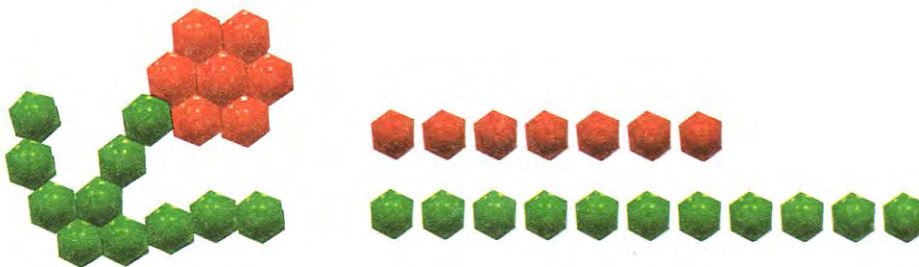
$16 \text{ см} + 5 \text{ см}$

3. Есептерді шығар.

а) Мозаика жиынтығынан 20 бөлшекті алғанда, онда тағы 30 бөлшек қалды. Жиынтықта барлығы неше бөлшек болған?

ә) Жиынтықта 100 бөлшек бар. Өрнекті құрастырғаннан кейін 40 бөлшек қалды. Өрнекті құрастыру үшін неше бөлшек пайдаланылды?

б) Арман 7 қызыл және одан 4-еуі артық жасыл түсті бөлшектен өрнек құрастырды. Арман өрнек құрастыру үшін неше жасыл бөлшек пайдаланды?

4. Түсіндіре отырып салыстыр.

$6 + 5 * 6 + 4$

$7 + 4 * 8 + 3$

$8 + 3 * 3 + 8$

$28 + 3 * 3 + 28$

$8 + 3 * 10 - 3$

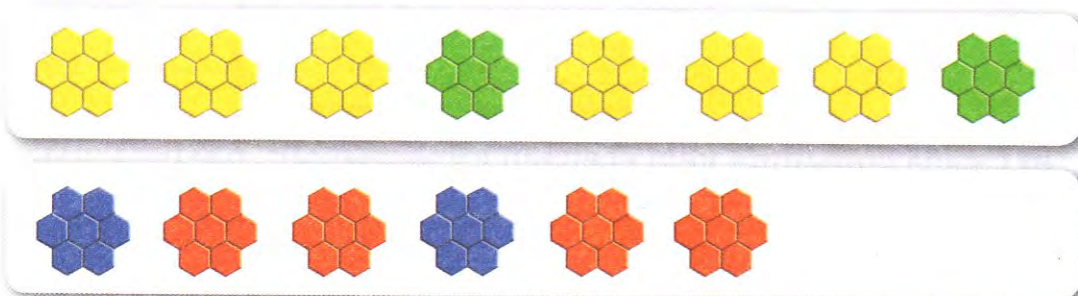
$9 + 2 * 7 + 4$

$8 - 3 * 8 + 3$

$18 + 3 * 18 + 2$

5. Заңдылықты түсіндір.

Геометриялық фигуралардан өз тізбегіңді құрастыр.

Менің сүйікті ойындарым

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 11 санын құруды үйренемін.

1. Өрнектерге қара. Сурет бойынша қосуға және азайтуға өзара байланысты теңдіктер жаз.

$7 + 4 = \square$	$8 + 3 = \square$	$6 + 5 = \square$	$9 + 2 = \square$
$4 + \square = \square$	$\square + \square = \square$	$\square + \square = \square$	$\square + \square = \square$
$\square - 7 = 4$	$\square - \square = \square$	$\square - \square = \square$	$\square - \square = \square$
$\square - 4 = 7$	$\square - \square = \square$	$\square - \square = \square$	$\square - \square = \square$

2. Есепті шығар.

а) Сырымның 11 үстел үсті ойыны бар. 8 ойынды ата-анасы, ал қалғанын достары сыйлады. Сырымға достары неше үстел үсті ойынын сыйлады?

$$\left. \begin{array}{l} \square - \square \\ \square - ? \end{array} \right\} \square$$

ә) Сұлба бойынша кері есептер құрастырып, оларды шығар.

$$\left. \begin{array}{l} \square - ? \\ \square - \square \end{array} \right\} \square$$

$$\left. \begin{array}{l} \square - \square \\ \square - \square \end{array} \right\} ?$$

3. Есепте.

$11 - 2$

$9 + 2$

$11 - 9$

$19 + 2$

$11 - 6$

$8 + 3$

$11 - 5$

$31 - 3$

$7 + 4$

$6 + 5$

$11 - 8$

$49 + 2$

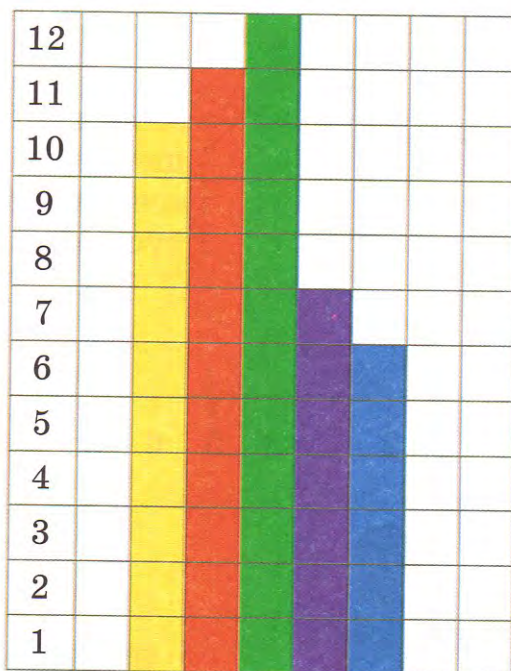
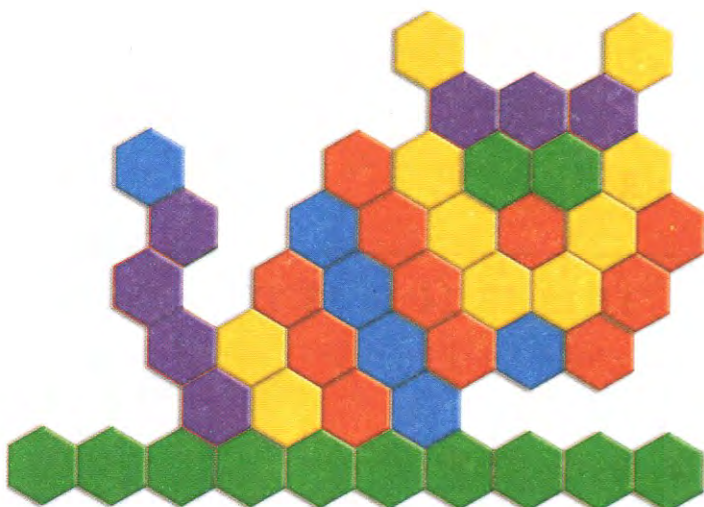

4. Диаграммаға қара. Әрбір түстен неше бөлшек пайдаланылған?

Диаграмма бойынша «Нешеуі...» сөзін қолданып, топтағы балаларға сұрақ қой.

Диаграмма бойынша әртүрлі теңсіздіктер құрастыр.

5. Салыстыр.

$11 - 7 * 7 + 5$

$12 - 9 * 9 + 3$

$8 + 4 * 12 - 8$

$4 + 8 * 12 - 7$

$2 + 9 * 4 + 7$

$13 - 8 * 11 - 9$

$7 + 4 * 7 + 3$

$11 - 5 * 6 + 2$

$11 - 7 * 5 + 2$

$3 + 4 * 11 - 4$

$11 - 8 * 10 - 5$

$11 - 9 * 8 - 6$

10

12 санының құрамы

Менің сүйікті ойындарым

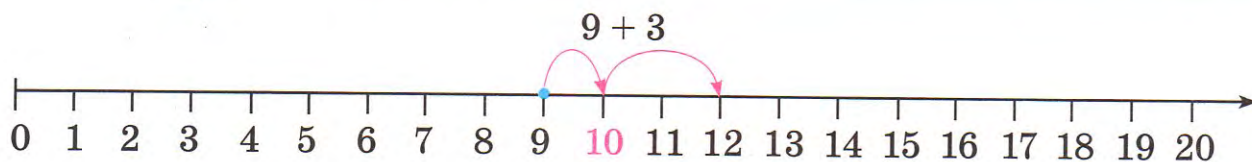
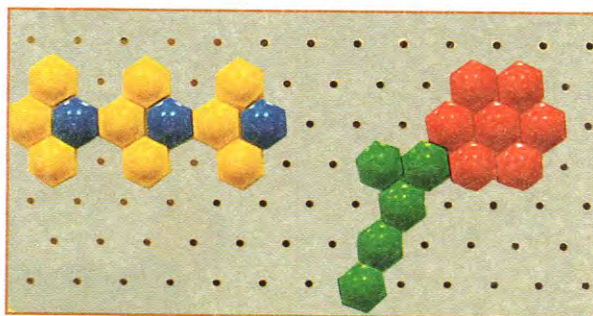
Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 12 санын құруды үйренемін.

1. Әдемі өрнек құрастыру үшін екі түрлі түстен 12 бөлшек қажет.

Мозаика бөлшектерін қалай есептегенін түсіндір.

$$9 + 3 = 9 + 1 + 2 = 12$$

$$12 - 3 = 12 - 2 - 1 = 9$$

$$8 + 4$$

$$12 - 4$$

$$12 - 8$$

$$7 + 5$$

$$12 - 5$$

$$12 - 7$$

$$6 + 6$$

$$12 - 6$$

2. Тексере отырып есепте.

$9 + 2$

$5 + 7$

$4 + 7$

$19 + 3$

$21 - 3$

$6 + 6$

$5 + 6$

$8 + 4$

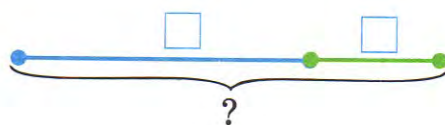
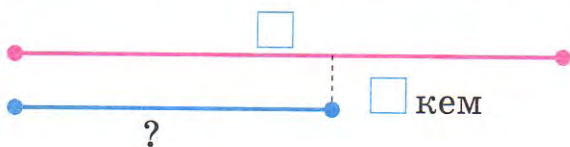
$27 + 4$

$22 - 4$

3. Есептерге сызба таңдап, оларды шығар.

а) Ажарда – 8, ал Санжарда 4 үстел үсті ойыны бар. Балаларда барлығы неше үстел үсті ойыны бар?

ә) Шахмат жарысына 12 ұл және оларға қарағанда 5-еуі кем қыздар қатысты. Жарысқа неше қыз қатысты?

4. Теңдеулерді түсіндіре отырып шеш.

$9 + x = 12$

$x + 4 = 12$

$12 - x = 6$

$x - 7 = 5$

5. Қосу кестесін есіңе түсір. Өрнектердің мәнін тап.

$9 + 2$	$8 + 3$	$7 + 4$	$6 + 5$
$9 + 3$	$8 + 4$	$7 + 5$	$6 + 6$

6. Орналасу заңдылығын анықтап, әрі қарай жалғастыр.

2	4	6						
11	22	33						

11

Өткенді бекіту

Менің сүйікті істерім

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 12 санын құруды үйренемін.

1. Балалардың әрқайсысы немен шұғылдануды ұнататынын анықта.

$18 + 4$ 		$11 - 7$
$11 - 9$ 		$12 - 9$
$32 - 5$ 		$6 + 5$

2. Көрсетілген мәндерге сәйкес теңдіктер құрастыр.

қосуға

1 7 2 6
3 10 4 9
5 8 5

12

азайтуға

12 6 7 2
13 10 14 3
15 8 1 9

6

3. Есептерді шығар. Кері есептер құрастырып, оларды шығар. Сен есеп екі амалмен шығатындай сұрақты өзгерте аласың ба?

а) Сурет үйірмесіне 12 қыз және олардан 4-еуі кем ұлдар қатысады. Сурет үйірмесіне неше ұл қатысады?

$$\square - \square$$

$$\square - ?, \square \text{ кем}$$

ә) Веложарысқа 20 ересек адам және 30 бала қатысты. Веложарысқа ересек адамдарға қарағанда балалардың нешеуі артық қатысты?

$$\square - \square$$

$$\square - \square$$

? артық

4. Тиімді тәсілмен есепте.

а) $2 + 18$

$4 + 16$

$5 + 10$

$2 + 9$

$3 + 8$

$2 + 10$

$2 + 19$

$3 + 28$

$2 + 16$

ә) $2 + 4 + 6$

$4 + 1 + 6$

$5 + 7 + 5$

$2 + 9 + 8$

$3 + 8 + 7$

$2 + 10 + 8$

$2 + 9 + 18$

$13 + 8 + 7$

$12 + 8 + 10$

5. Абзал, Мирас, Бауыржан, Әнуар өзен жағасына барды. Мирастың бойы балалардың арасында ең ұзыны емес, бірақ Абзал мен Әнуардан ұзын. Ал Абзалдың бойы Әнуардан қысқа. Суреттегі балалардың есімін анықта.

12

13 санының құрамы

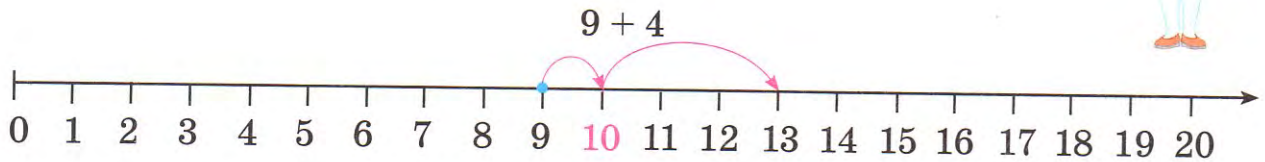
Менің сүйікті істерім

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 13 санын құруды үйренемін.

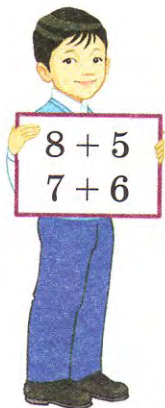

1. Жаттығу үшін екі түрлі 13 доп қажет. Доптарды қалай санауға болатынын түсіндір.

$$9 + 4 = 9 + 1 + 3 = 13$$

$$13 - 4 = 13 - 3 - 1 = 9$$

$$8 + 5$$

$$13 - 5$$

$$13 - 8$$

$$7 + 6$$

$$13 - 6$$

$$13 - 7$$

2. Тексере отырып есепте.

$6 + 7$

$13 - 6$

$43 - 5$

$35 + 8$

$4 + 9$

$13 - 4$

$29 + 4$

$33 - 9$

3. Есепті шығар.

а) «Қыран» футбол командасы 13 ойын ойнады. Олар 4 ойында ұтылып, қалғандарында ұтты. Команда неше ойында ұтты?

ә) Кері есептер құрастырып, оларды шығар.

	-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?			-		}	?		</
--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	--	---	--	---	---	--	----

Менің сүйікті үй жануарларым

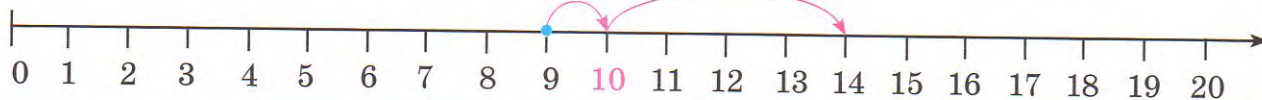
Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 14 санын құруды үйренемін.

1. Сырымның аквариумында екі түрлі балық бар. Барлығы – 14 балық. Санау таяқшаларының көмегімен балықтарды қалай санауға болатынын түсіндір.

$$9 + 5$$

$$9 + 5 = 9 + 1 + 4 = 14$$

$$14 - 5 = 14 - 4 - 1 = 9$$

$$8 + 6$$

$$14 - 6$$

$$14 - 8$$

$$7 + 7$$

$$14 - 7$$

2. Тексеру арқылы есепте.

$$\begin{array}{r} 14 - 7 \\ 37 + 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 + 8 \\ 21 - 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 - 5 \\ 18 + 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 - 9 \\ 44 - 9 \end{array}$$

3. Әрбір есепке өрнек таңда. Өз таңдауыңды түсіндір. Есептерді шығар. Берілгенге кері есептер құрастырып, оларды шығар.

а) Аквариумда 14 балық бар. 6 балық – қызыл, ал қалғандары – көк. Неше көк балық бар?

ә) Аквариумда 6 қызыл және 8 көк балық бар. Барлығы неше балық бар?

$$14 - 6$$

$$6 + 8$$

4. Кесте бойынша өрнектер құрастырып, олардың мәнін тап.

а)

Қосылғыш	$7 + 2$	0	$2 + 5$	$12 - 6$	$13 - 8$
Қосылғыш	9	$12 - 9$	$13 - 8$	8	0
Қосындының мәні					

ә)

Азайғыш	100	100	50	$9 + 9$	$14 - 7$
Азайтқыш	$5 + 5$	$60 - 50$	$50 - 30$	10	7
Айырманың мәні					

5. Өрнектер құрастырып, олардың мәнін тап.

а) 9 бен 4 сандарының қосындысына 5 санын қос.

ә) 8 бен 6 сандарының қосындысынан 7 санын азайт.

б) 7 санына 13 пен 9 сандарының айырмасын қос.

в) 14 пен 9 сандарының айырмасына 6 санын қос.

г) 14 санынан 12 мен 5 сандарының айырмасын азайт.

ғ) 3 санына 6 мен 8 сандарының қосындысын қос.

14

15, 16 сандарының құрамы

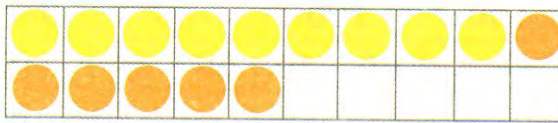
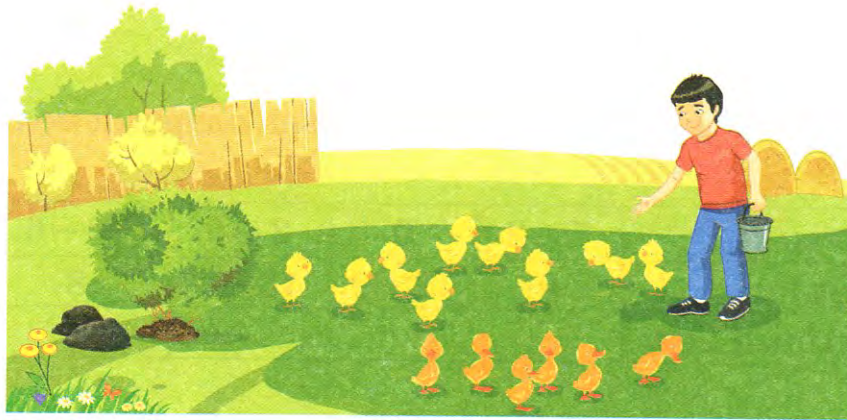
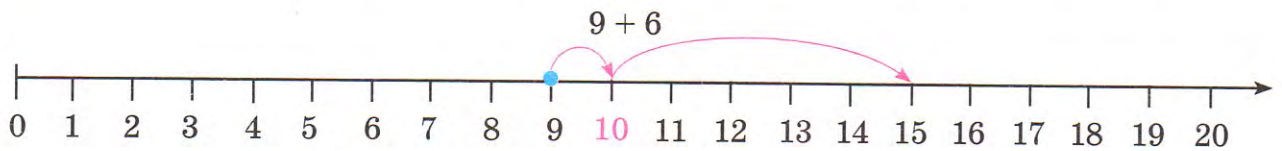
Мен үлкендерге көмектесемін

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 15, 16 сандарын құруды үйренемін.

1. Сырым үй құстарын күтуге көмектесіп жүр. Тауық пен үйректің балапандарын қалай қосып санауға болатынын түсіндір.

$$\begin{array}{r} 9 + 6 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 - 6 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 - 9 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 + 7 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 - 7 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 15 - 8 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9 + 7 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 - 7 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 - 9 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 + 8 \\ \wedge \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 16 - 8 \\ \wedge \end{array}$$

2. Тексеру арқылы есепте.

$16 - 7$

$8 + 7$

$45 - 8$

$25 - 6$

$16 - 8$

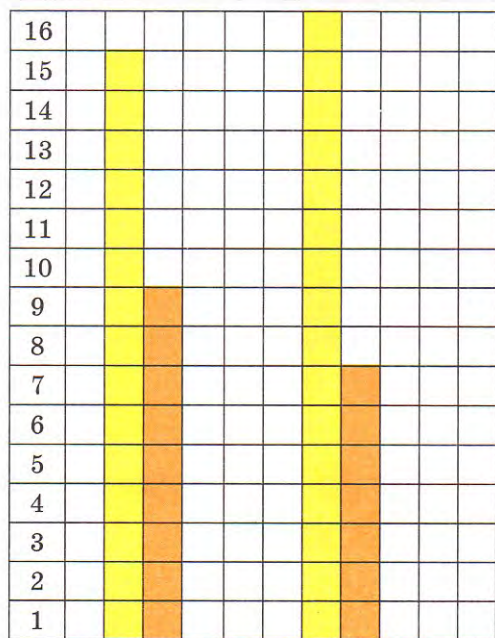
$9 + 6$

$29 + 7$

$36 - 9$

3. Диаграмманы оқы. Сызба бойынша есеп құрастыр. Кері есеп құрастырып, оларды шығар.

тауықтың балапаны

үйректің балапаны

-

-

↔ ? (артық, кем)

4. Есепті шығар.

Жәшіктен 8 кг алма алынғанда, онда тағы 7 кг алма қалды. Жәшікте неше килограмм алма болған?

Кестені пайдаланып, кері есептер құрастыр.

Болды	?		
Алынды		?	
Қалды			?

5. Өрнектерді оқып, олардың мәнін тап.

$17 - (5 + 5)$

$(25 - 9) - 10$

$100 - (60 + 20)$

$80 + (40 - 20)$

$(17 + 4) - 20$

$50 + (40 - 20)$

Анама көмектесемін

Мен бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды, екі бір таңбалы саннан 17, 18 сандарын құруды үйренемін.

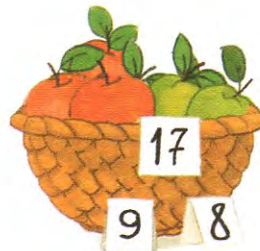
1. Барлығы неше жеміс екенін қалай санауға болады?

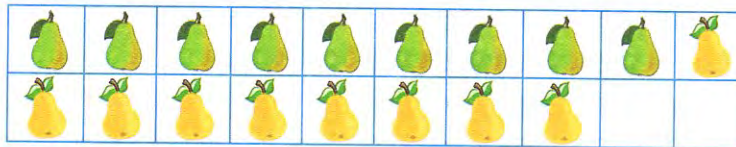
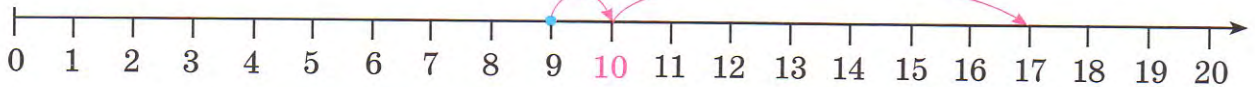
Анам екеуіміз жеміс жинадық.

$$\begin{array}{r} 9 + 8 \\ \wedge \\ 17 - 8 \\ \wedge \\ 17 - 9 \\ \wedge \end{array}$$

$$9 + 8$$

$$\begin{array}{r} 9 + 9 \\ \wedge \\ 18 - 9 \\ \wedge \end{array}$$

2. Тексере отырып есепте.

$18 - 9$

$8 + 9$

$17 - 8$

$17 - 9$

$9 + 9$

$18 - 6$

$28 - 9$

$18 + 9$

$38 - 8$

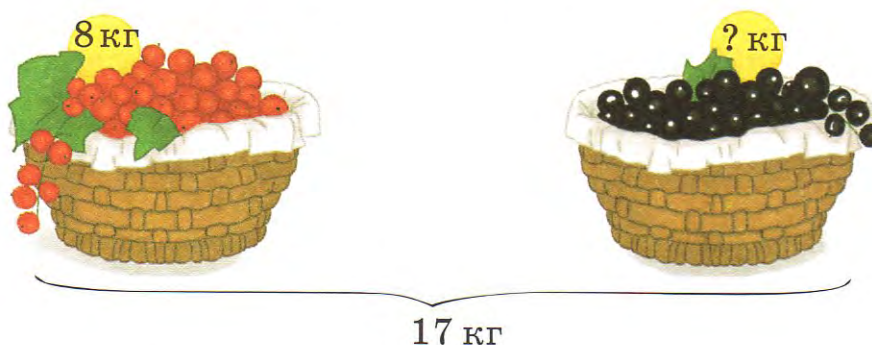
$27 - 9$

$19 + 9$

$38 - 6$

3. Есепті шығар.

а) Балалар 17 кг қарақат жинады. Олардың 8 кг-ы қызыл, ал қалғандары – қара. Балалар неше килограмм қара қарақат жинады?

ә) Кестені пайдаланып, кері есептер құрастыр. Оларды шығар.

Барлығы	<input type="text"/>	<input type="text"/>	?
Қызыл қарақат	<input type="text"/>	?	<input type="text"/>
Қара қарақат	?	<input type="text"/>	<input type="text"/>

4. Теңдеулерді түсіндіре отырып шеш.

$$9 + x = 18$$

$$8 + y = 17$$

$$18 - y = 9$$

$$17 - x = 9$$

$$x - 8 = 9$$

$$y - 9 = 9$$

5. Түсіндіре отырып есепте.

$$19 + 8$$

$$29 + 8$$

$$18 - 9$$

$$28 - 9$$

$$18 + 9$$

$$28 + 9$$

$$17 - 9$$

$$27 - 9$$

6. Теңдіктер тура болатындай жақша қой.

$$8 - 5 - 2 = 1$$

$$8 - 5 - 2 = 5$$

$$8 - 5 + 2 = 1$$

$$9 - 4 + 2 = 3$$

$$9 - 4 + 2 = 7$$

$$9 + 4 - 2 = 11$$

$$3 + 6 - 4 = 5$$

$$10 - 7 + 2 = 1$$

$$3 + 6 + 4 = 13$$

16 20 көлеміндегі сандарды қосу және азайту кестесі

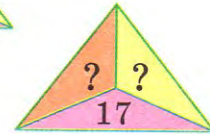
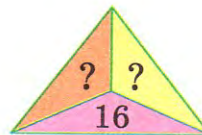
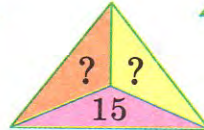
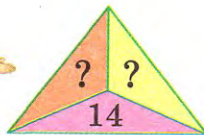
Мен санауды жақсы көремін

Мен бір таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы қосу кестесін құруды және қолдануды үйренемін.

1. Кім көп теңдік құрастырады?

2. Қатар және баған бойынша қосылғыштар мен қосындының мәндерін салыстыр. Қорытынды жаса.

$9 + 2$	$8 + 3$	$7 + 4$	$6 + 5$	11
$9 + 3$	$8 + 4$	$7 + 5$	$6 + 6$	12
$9 + 4$	$8 + 5$	$7 + 6$		13
$9 + 5$	$8 + 6$	$7 + 7$		14
$9 + 6$	$8 + 7$			15
$9 + 7$	$8 + 8$			16
$9 + 8$				17
$9 + 9$				18

3. Есепте.

$7 + 5 + 6$

$6 + 6 + 6$

$4 + 2 + 8$

$17 + 6 + 2$

$9 + 3 + 4$

$7 + 7 + 6$

$4 + 8 + 8$

$18 + 4 + 3$

$8 + 4 + 5$

$8 + 8 + 4$

$3 + 6 + 9$

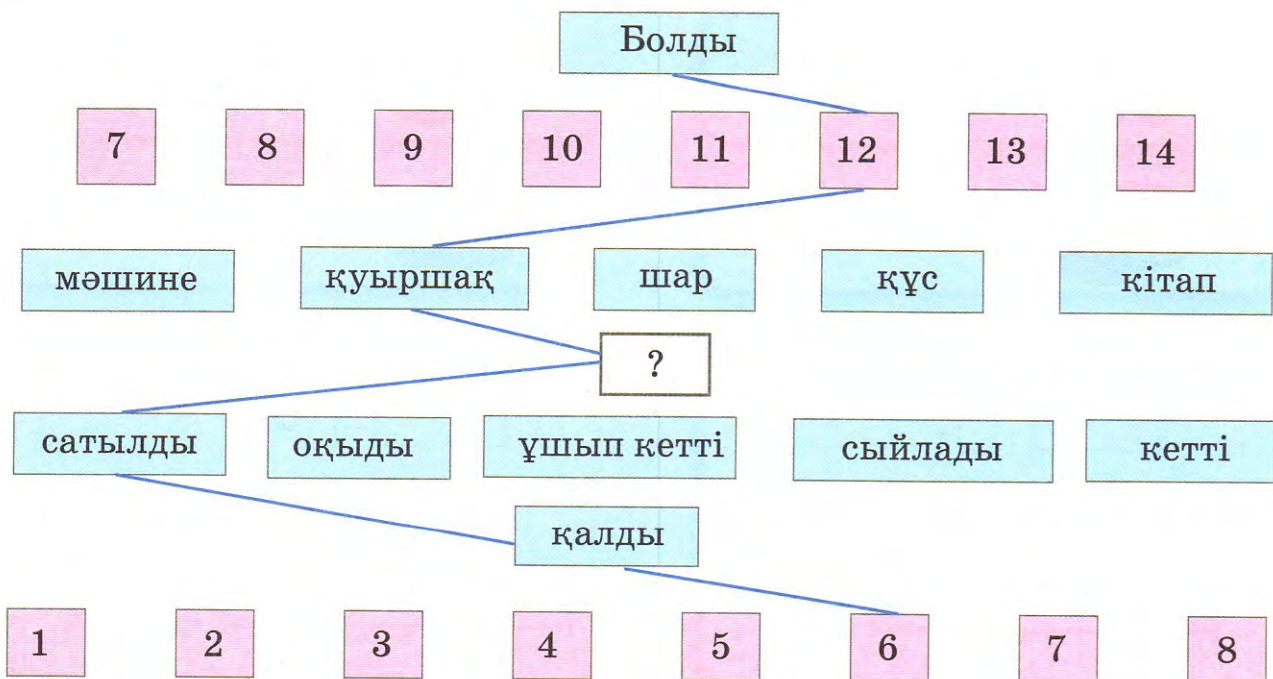
$29 + 3 + 5$

4. Жолақтарды өлше. Берілгеннен әрқайсысы 2 см ұзын кесінділер сыз.

5. Сызба бойынша есептер құрастырып, оларды шығар.

Болды -

_____ - ?

Қалды -

Мен санауды жақсы көремін

Мен бір таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы қосу кестесін құруды және қолдануды үйренемін.

1. Анам әртүрлі бөліш пен тоқаш пісірді. Кестедегі мәліметтерді пайдаланып есеп құрастыр.

15 дана

17 дана

8 дана

9 дана

$\square - \square$
 $\square - \square$? кем
 \square

 \square ? кем

$\square - \square$
 $\square - \square$? артық
 \square

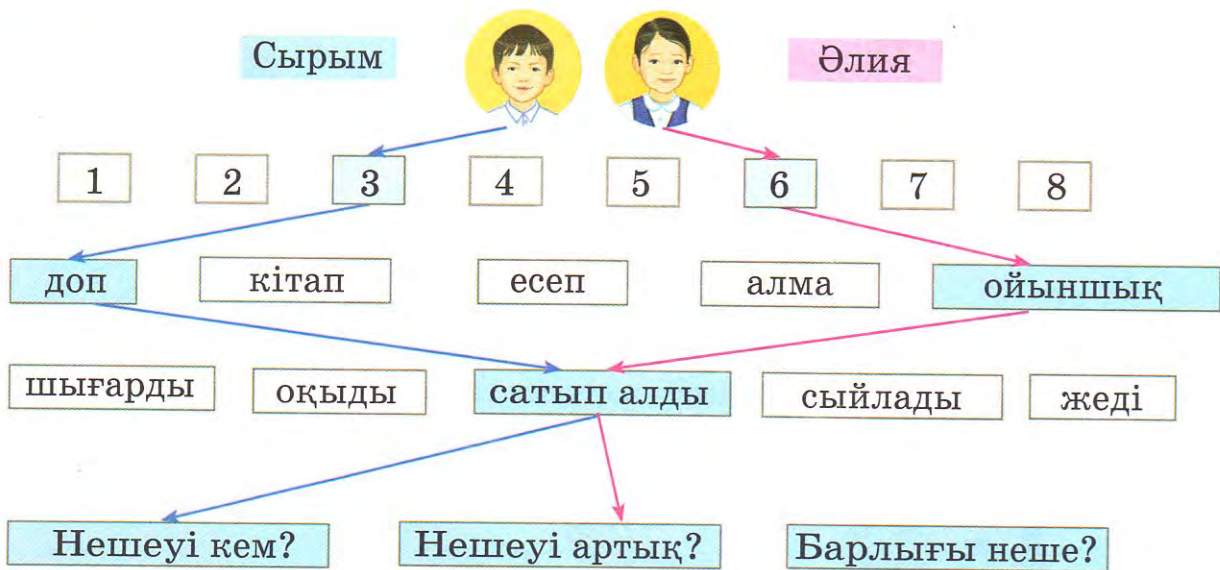
 \square ? артық

2. Тиісті қосынды шығу үшін балалардың әрқайсысы қандай карточканы алады? Әртүрлі жағдайды қарастыр.

10 7 5 8 4 6 5 9 4

3. Сызба бойынша есептер құрастырып, оларды шығар.

4. Есепте.

$17 - 9$

$14 - 6$

$10 - 10$

$13 - 6 - 2$

$16 - 8 + 1$

$16 - 0 - 3$

$39 + 6$

$21 - 5$

$47 + 7$

$8 + (9 - 1)$

$7 + (6 + 2)$

$18 - (0 + 9)$

5. Салыстыр.

$9 * 12 - 5$

$6 + 8 * 7 + 9$

$14 - 8 * 16 - 7$

$6 + 9 * 3 + 7$

$14 - 8 * 12 - 5$

$18 - 8 * 15 - 5$

$50 * 10$

$30 + 40 * 50$

$60 * 100 - 80$

6. Өрнектер құрастырып, олардың мәнін тап.

а) 3 пен 8 сандарының қосындысына 4 санын қос.

ә) 10 санынан 12 мен 7 сандарының айырмасын азайт.

б) 11 мен 6 сандарының айырмасына 5 санын қос.

в) 15 санынан 4 пен 5 сандарының қосындысын азайт.

г) 13 пен 3 сандарының айырмасына 5 санын қос.

ғ) 8 санына 12 мен 3 сандарының айырмасын қос.

Менің отбасым және достарым

Мен екі таңбалы сандарды ондықтан аттамай ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

Ондықтар	Бірліктер

$42 + 34$ $76 - 34$

Мен ондықтан аттап өту арқылы екі таңбалы сандарды ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

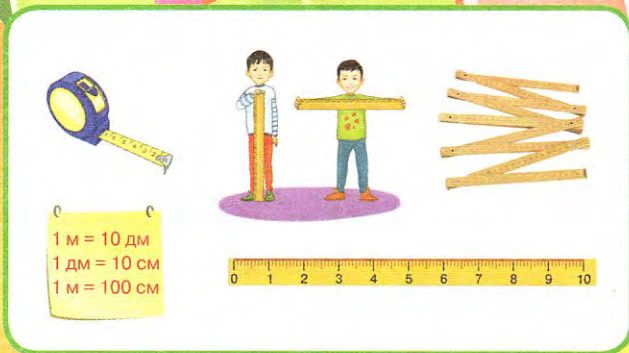
$37 + 7$ $44 - 7$

3 4 4 3

Мен қосудың ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін білетін боламын, тиімді есептеу үшін қосудың қасиеттерін қолдануды үйренемін.

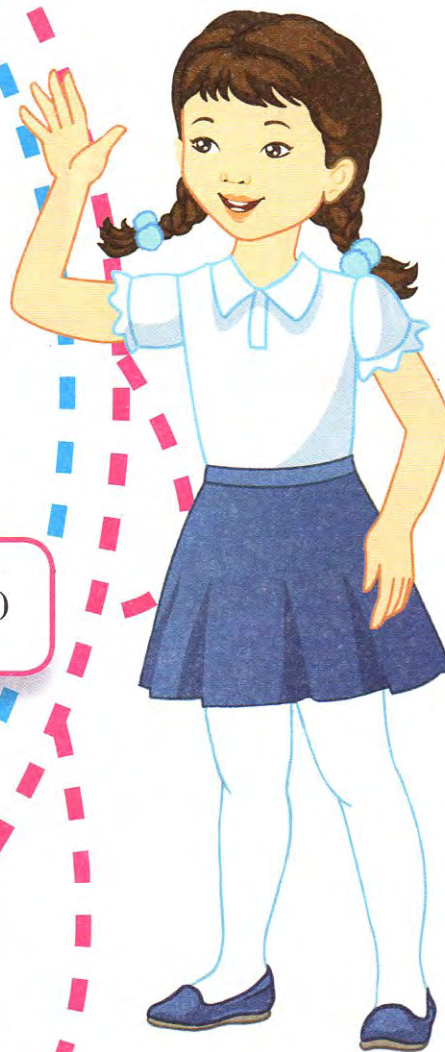
Мен өртүрлі өлшеу құралдарындағы шөкіл (шкала) көрсететін шамалардың мәнін табуды үйренемін.

Мен шамаларды өлшеуді және ұзындық бірліктерін (см, дм, м) түрлендіруді үйренемін.

Мен см, дм, м; кг, ц, л шамаларының мәнін салыстыруды және олармен амалдар орындауды үйренемін.

18

100 көлемінде ауызша қосу және азайту

Үйдегі жұмыстар

Мен екі таңбалы сандарды ондықтан аттамай ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

1. Балалардың әрқайсысы көрсетілген қосындыны алу үшін қандай карточкаларды жинауы қажет?

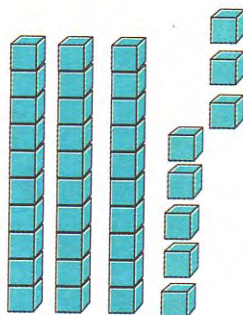
2. а) Ережені қайтала.

Бірліктерді бірліктерге қосады,
бірліктерді бірліктерден азайтады.

$$35 + 3 = 30 + (5 + 3) = 38$$

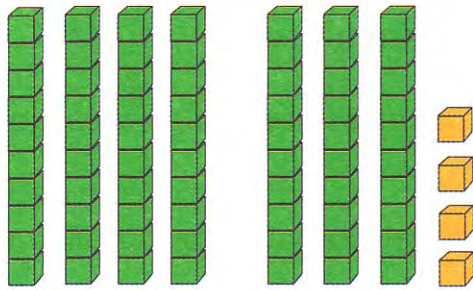
$$38 - 3 = 30 + (8 - 3) = 35$$

Есепте:

$14 + 2$	$16 - 2$
$22 + 2$	$24 - 2$
$17 + 2$	$19 - 2$
$33 + 2$	$35 - 2$
$11 + 4$	$15 - 4$
$22 + 4$	$26 - 4$

ә) Ал енді келесі сандармен қосуды және азайтуды орындап көр.

Ондықтар	Бірліктер

$$40 + 34 = (40 + 30) + 4 = 74$$

$$74 - 40 = (70 - 40) + 4 = 34$$

Ондықтарды ондықтарға қосады.
Ондықтарды ондықтардан азайтады.

3. Есепте.

$98 - 2$

$98 - 20$

$7 \text{ дм } 8 \text{ см} - 2 \text{ см}$

$65 + 3$

$65 + 30$

$67 \text{ см} + 2 \text{ см}$

$35 + 2$

$35 + 20$

$6 \text{ дм } 7 \text{ см} + 3 \text{ дм}$

$85 - 4$

$85 - 40$

$8 \text{ дм } 5 \text{ см} - 3 \text{ дм}$

$56 - 4$

$56 - 40$

$5 \text{ дм } 3 \text{ см} + 6 \text{ см}$

4. Есептерді шығар.

а) Балалар анасына тоқаш пісіруге көмектесті. Әлия 23 тоқаш, ал Сырым одан 5 тоқаш артық пісірді. Сырым неше тоқаш пісірді?

ә) Балалар 38 тоқаш пісірді. Анасы 40 тоқаш пісірді. Балалар анасына қарағанда неше тоқаш кем пісірді?

5. Балалардың анасы таңғы асқа сүзбе, ботқа, құймақ дайындады. Сусынға шай, шырын әзірледі. Таңғы астың әртүрлі неше нұсқасын құрастыруға болады? Кестені толтырып, өз жауабыңды тексер.

	сүзбе	ботқа	құймақ
шай			
шырын			

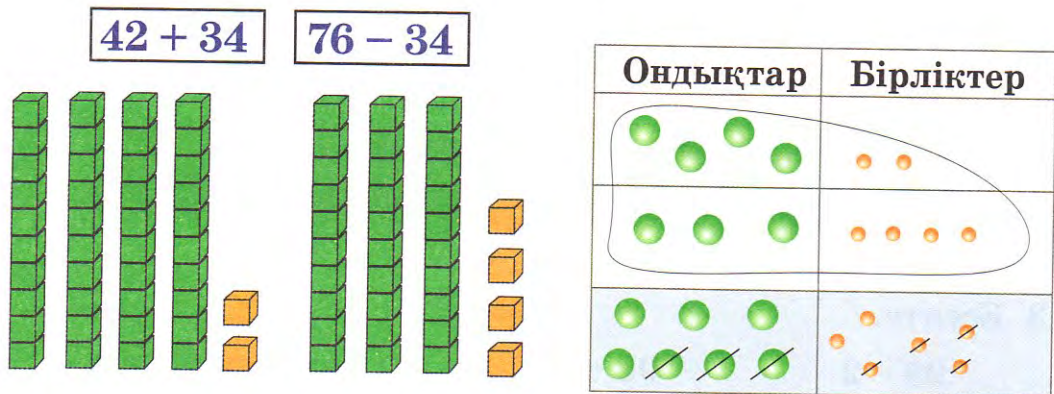
Оқудағы отбасының рөлі

Мен екі таңбалы сандарды ондықтан аттамай ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

1. а) Сандардың моделі мен кестесіне қара. Амалдарды қалай орындау керектігін түсіндір.

$$\begin{array}{r} 42 \\ 40 \quad 2 \end{array} + \begin{array}{r} 34 \\ 30 \quad 4 \end{array} = (40 + 30) + (2 + 4) = 76$$

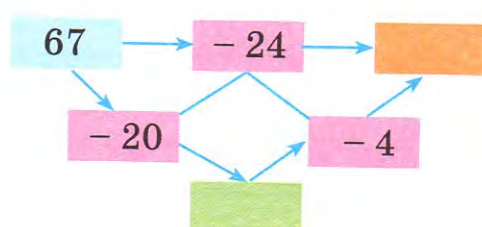
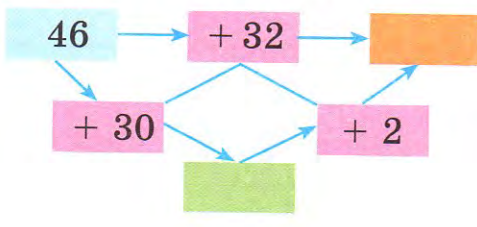
$$42 + 34 = (42 + 30) + 4 = 72 + 4 = 76$$

$$\begin{array}{r} 76 \\ 70 \quad 6 \end{array} - \begin{array}{r} 34 \\ 30 \quad 4 \end{array} = (70 - 30) + (6 - 4) = 40 + 2 = 42$$

$$76 - 34 = 76 - (30 + 4) = (76 - 30) - 4 = 42$$

ә) Түсіндіре отырып есепте.

2. Есептеп, дұрыстығын тексер.

$58 + 31$

$89 - 65$

$85 \text{ см} - 51 \text{ см}$

$7 \text{ дм } 9 \text{ см} - 4 \text{ дм } 8 \text{ см}$

$41 + 36$

$32 + 42$

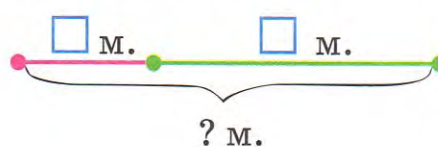
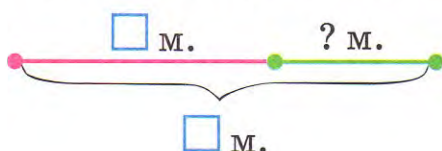
$74 \text{ см} + 15 \text{ см}$

$9 \text{ дм } 8 \text{ см} - 2 \text{ дм } 7 \text{ см}$

3. Есептерге сызба таңда. Оларды шығар.

а) Сырым 12 мысал шығарды, әлі шығарылмаған 24 мысал бар. Сырым барлығы неше мысал шығаруы қажет?

ә) Әлия барлығы 36 мысал шығаруы қажет. Ол 20 мысалды шығарды. Шығарылмаған неше мысал қалды?

4. Есептер бойынша өрнектер жаз. Оларды шығар.

а) Бірінші күні Сырым өз бетінше 20 мысал шығарды, екінші күні де сонша мысал шығарды. Сырым өз бетінше екі күнде барлығы неше мысал шығарды?

ә) Әлия 40 сөз жазды. Анасы тексеріп, 10 сөзден қате тапты. Әлия неше сөзді қатесіз жазды?

б) Әкесі Сырымға 3 есепті, одан 5-еуі артық мысалды тексеруге көмектесті. Сырымның әкесі неше мысалды тексеруге көмектесті?

в) Әлия өз бетінше 3 есеп және 8 мысал шығарды. Ол барлығы неше тапсырманы өз бетінше орындады?

 5. Есепте.

$64 + 5$

$88 - 4$

$52 + 10$

$12 + (20 + 30) - 2$

$75 - 4$

$73 + 4$

$39 - 20$

$4 + 6 + (45 - 5)$

$84 + 3$

$87 - 5$

$98 - 50$

$65 - 30 + (20 - 10)$

$3 + 52$

$2 + 47$

$75 - 2$

$(97 - 7) - (35 - 5)$

 6. Есепте.

13	14	5	6
$7 + \square$	$8 + \square$	$12 - \square$	$14 - \square$
$\square + 8$	$\square + 7$	$\square - 6$	$\square - 6$
$6 + \square$	$6 + \square$	$\square - 8$	$13 - \square$
$\square + 5$	$9 + \square$	$14 - \square$	$\square - 9$

20

100 көлемінде ауызша қосу және азайту

Отбасының демалыс күні

Мен ондықтан аттап өту арқылы екі таңбалы сандарды ауызша қосуды және азайтуды орындауды үйренемін.

1. Қосу мен азайтуға өрнектер құрастырып, олардың мәнін тап.

23 31
54

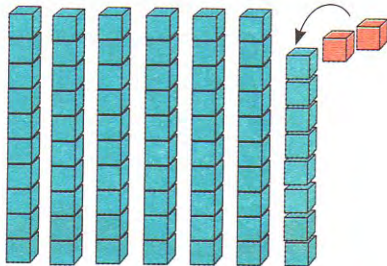
45 23
68

12 66
78

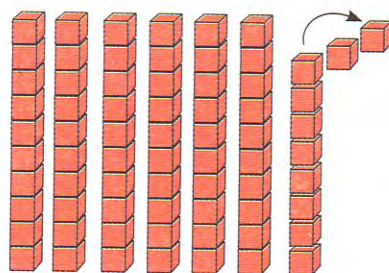
2. Суреттерге және оларға берілген жазуға қара.

а) Есептеу тәсілін түсіндір.

$$68 + 2 = 60 + (8 + 2) = 70$$

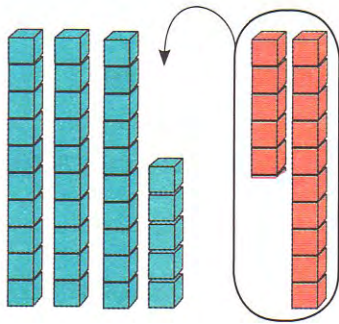
$\begin{array}{c} 68 \\ \swarrow \searrow \\ 60 \quad 8 \end{array}$

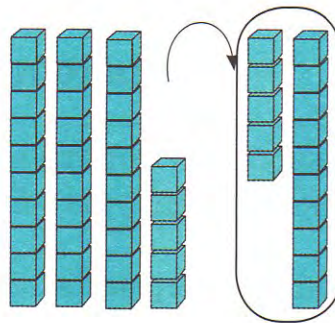
$$70 - 2 = 60 + (10 - 2) = 68$$

$\begin{array}{c} 70 \\ \swarrow \searrow \\ 60 \quad 10 \end{array}$

ә) Есептеуді түсіндір.

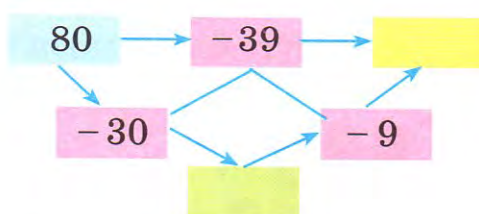
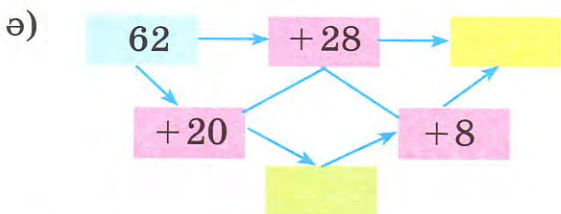
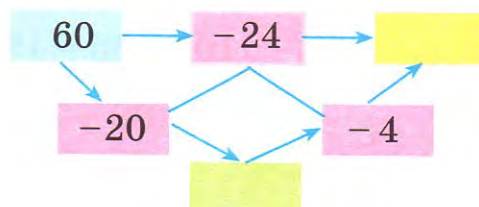
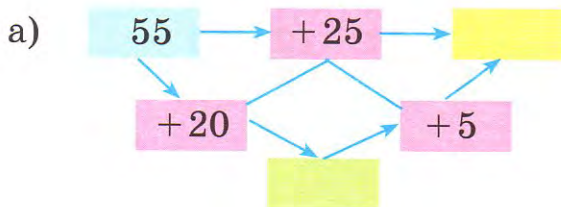
$$35 + 15 = (35 + 10) + 5 = 50$$

$$50 - 15 = (50 - 10) - 5 = 35$$

3. Есептеу тәсілін түсіндір.

4. Сызба бойынша есеп құрастыр. Қысқаша жазып көрсет. Есепті шығар.

5. Оқы және есепте.

Азайғыш	$80 + 20$	$100 - 10$	60	50	$70 + 30$
Азайтқыш	12	52	$41 + 8$	$24 + 20$	45
Айырманың мәні					

Мен топта жұмыс жасаймын

Мен ондықтан аттап өту арқылы екі таңбалы сандарды ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

1. Қай топ тапсырманы бірінші болып орындағанын анықта. Ол үшін әр топ есептеген мысалдардың нәтижесін қос. Жауабы артық шыққан топ жеңімпаз болады.

1-топ

$$12 + 18 = 30$$

$$23 + 27 = 50$$

$$100 - 85 = 15$$

$$90 - 88 = 2$$

2-топ

$$100 - 84 = 16$$

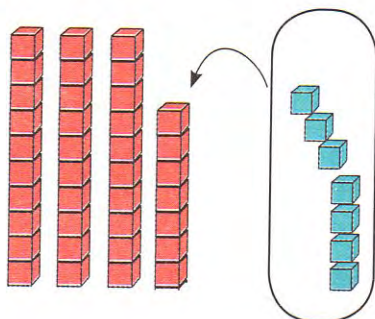
$$80 - 76 = 4$$

$$11 + 19 = 30$$

$$22 + 28 = 50$$

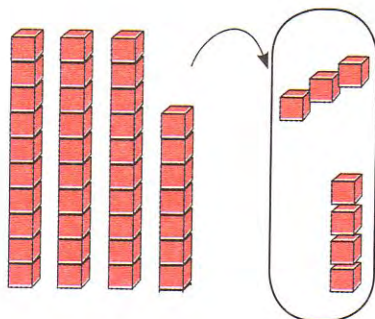

2. Сен бір таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы қосуды және азайтуды білесің. Тәсілдердің біреуін таңдап, қалай тиімді есептеуге болатынын түсіндір.

$$1) \quad 37 + 7 = (37 + 3) + 4 = 40 + 4 = 44$$

$$2) \quad 37 + 7 = 30 + (7 + 7) = 30 + 14 = 44$$

$$1) \quad 44 - 7 = (44 - 4) - 3 = 40 - 3 = 37$$

$$2) \quad 44 - 7 = 30 + (14 - 7) = 30 + 7 = 37$$

3. Есептеп жаттығыңдар.

$$\begin{array}{cccc} 85 - 8 & 56 + 9 & 34 + 9 & 28 + 8 \\ \wedge & \wedge & \wedge & \wedge \\ 35 \text{ см} - 8 \text{ см} & 9 \text{ дм} + 5 \text{ дм} & & 56 \text{ см} + 8 \text{ см} \\ \wedge & \wedge & & \wedge \end{array}$$

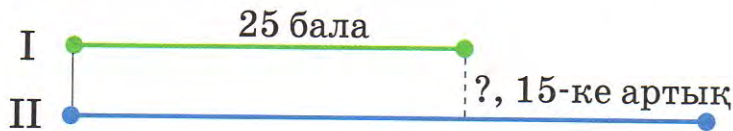

4. Досыңа қалай есептеуге болатынын түсіндір.

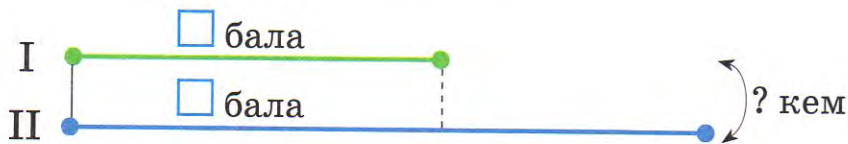
$$\begin{array}{cccc} 78 + 10 & 94 - 10 & 45 + 20 & 62 - 20 \\ 88 + 6 & 84 - 6 & 65 + 7 & 42 - 7 \end{array}$$

5. Есепті шығар.

а) Балалар саяхатқа екі автобуспен барды. Бірінші автобуста 25 бала, ал екіншісінде біріншіге қарағанда 15 бала артық. Екінші автобуспен қанша бала саяхатқа барды?

ә) Кері есеп құрастырып, оны шығар.

6. Есептер бойынша өрнектер құрастырып, оларды шығар.

а) Хайуанаттар бағына бірінші сыныптан 20 оқушы, ал оларға қарағанда екінші сыныптан 44 оқушы артық келді. Хайуанаттар бағына екінші сыныптан қанша оқушы келді?

ә) Хайуанаттар бағына бірінші сыныптан 35 оқушы, ал оларға қарағанда екінші сыныптан 15 оқушы кем келді. Хайуанаттар бағына екінші сыныптан қанша оқушы келді?

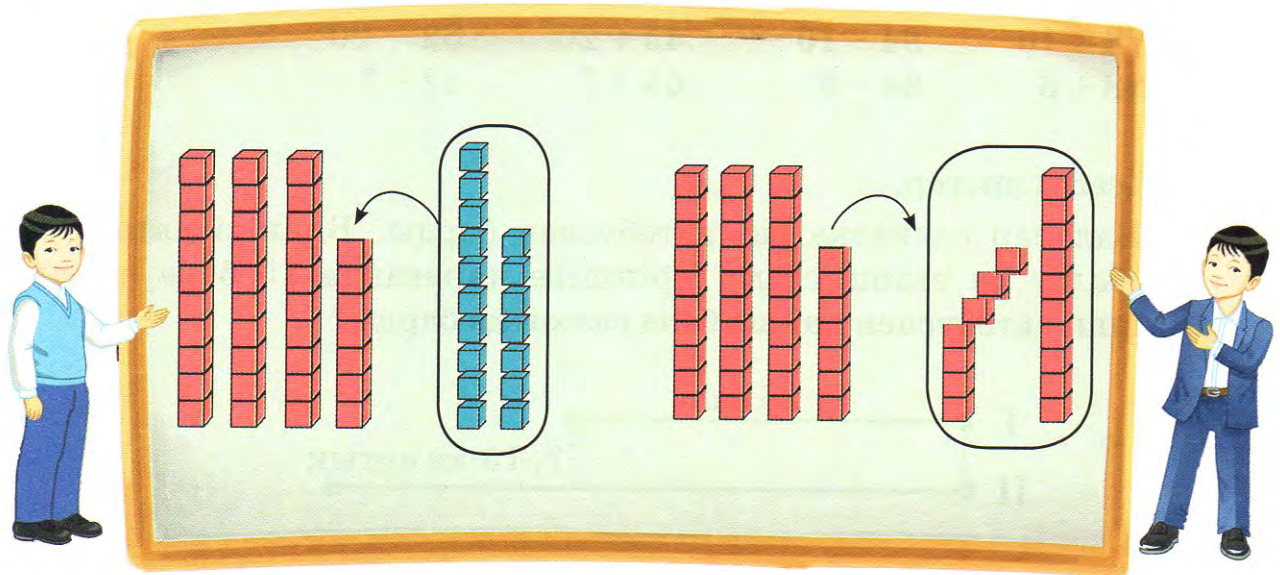
Бірге жұмыс жасаймыз

Мен ондықтан аттап өту арқылы екі таңбалы сандарды ауызша қосуды және азайтуды үйренемін.

1. Балалар қалай пайымдады? Өз пайымдауыңды айт.

$37 + 17$

- 1) $37 + 10 + 7 = 47 + 7 = 54$
- 2) $30 + 10 + 7 + 7 = 40 + 14 = 54$
- 3) $37 + 7 + 10 = 44 + 10 = 54$

$54 - 17$

- 1) $54 - 10 - 7 = 44 - 7 = 37$
 $\begin{array}{r} 44 \\ \swarrow \searrow \\ 4 \quad 3 \end{array}$
- 2) $54 - 7 - 10 = 47 - 10 = 37$
 $\begin{array}{r} 47 \\ \swarrow \searrow \\ 4 \quad 3 \end{array}$

2. Есепте.

$56 + 26 = \square$
 $47 + 26 = \square$
 $38 + 29 = \square$
 $56 - 38 = \square$

$91 - 22 = \square$
 $74 - 48 = \square$
 $67 - 59 = \square$
 $45 + 47 = \square$

$39 \text{ см} + 33 \text{ см} = \square$
 $97 \text{ см} - 18 \text{ см} = \square$
 $28 \text{ см} + 47 \text{ см} = \square$
 $92 \text{ см} - 48 \text{ см} = \square$

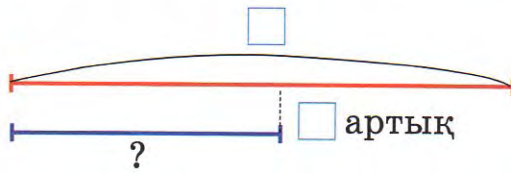

3. Есепті шығар, досыңның тексеруін сұра.

а) Көркем еңбек сабағында 2«А» сынып оқушылары балабақшаға 26 сыйлық дайындады. 2«А»-ға қарағанда 2«Ә» сынып оқушылары 4 сыйлықты артық дайындады. 2«Ә» сынып оқушылары балабақшаға неше сыйлық дайындады?

ә) Қапшықта 36 қызыл және 26 көк түсті қағаз парақтары бар. Қызыл қағазға қарағанда көк түсті парақтың қаншасы кем?

б) Сызба бойынша өзіңнің есебіңді құрастыр.

4. Есепте. Досыңмен дәптеріңді алмастыр. Бір-біріңнің есептеріңді тексеріңдер. Қатесі болса, дұрыс жауапты түсіндір.

$$56 + 16$$

$$54 - 28$$

$$87 + 13$$

$$63 \text{ см} - 38 \text{ см}$$

$$75 + 16$$

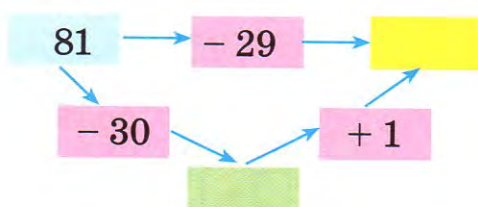
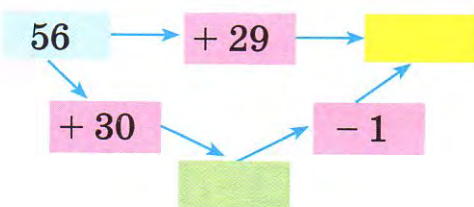
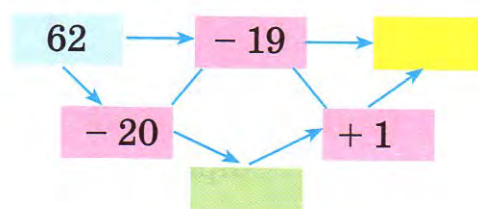
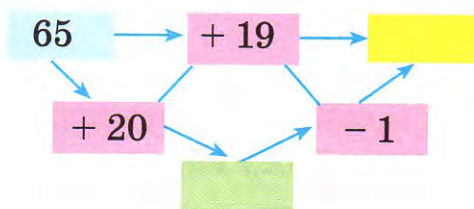
$$92 - 28$$

$$34 + 16$$

$$83 \text{ см} - 37 \text{ см}$$

5. Есептеуді түсіндір.

Менің сөмкем

Мен қосудың ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін білетін боламын, тиімді есептеу үшін қосудың қасиеттерін қолдануды үйренемін.

1. Сен қалай ойлайсың, егер қосу кезінде амалдардың орындалу ретін ауыстырса, нәтижесі өзгере ме, өзгермей ме? Достарыңмен бірге есепте. Әр сурет бойынша қосуға және азайтуға екі өрнектен құрастырып жаз. Барлығы неше қарындаш? Маркер нешеу?

а)

ә)

Суретті пайдаланып өрнек құрастыр, олардың мәнін тап. Қорытынды жаса.

$$\square + \square + \square$$

Санға қосындыны қосу үшін осы санға қосылғыштардың біреуін, содан соң басқасын қосу керек.

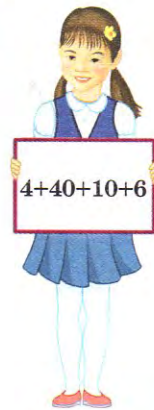
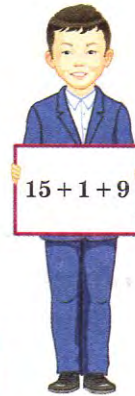
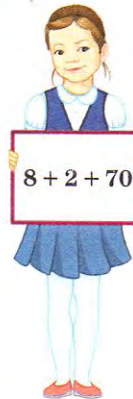
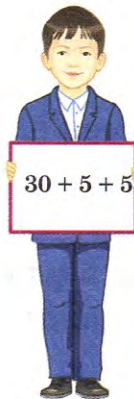
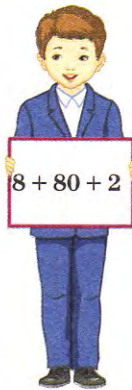
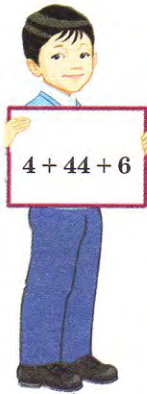
$$\square + (\square + \square) = (\square + \square) + \square = (\square + \square) + \square$$

Бірнеше санды қосу кезінде оларды топқа біріктіруге және орнын ауыстыруға болады.

$$(\square + \square) + \square = \square + (\square + \square) = \square + (\square + \square)$$

2. Есепте және жауабын тап.

40

80

25

57

90

60

80

54

3. Сызба бойынша есептер құрастыр. Кері есеп құрастырып, оларды шығар.

а)

- } ?
 - }

- ? }
 - }

- }
 - ? }

ә)

- } ? артық (кем)
 - }

- ?, артық
 -

-
 - ?, кем

Мен мектепке баратын жол

Мен есепті екі амалмен шығаруды үйренемін.

1. Есепті оқы.

Автобуста 5 қыз және 5 ұл келе жатты. Аялдамадан 6 бала түсті. Автобуста неше бала қалды?

Келе жатты - 5 қыз, 5 ұл
 Түсті - 6 (бала)
 Қалды - ? (бала)
 1) $5 + 5 = 10$ (бала)
 2) $10 - 6 = 4$ (бала)
 Әрнекі: $(5 + 5) - 6 = 4$ (бала)
 Жауабы: 4 бала қалды.

Бұл –
құрама
есеп

Есептің сұрағына бірден жауап беруге бола ма?

Алдымен нені білу керек?

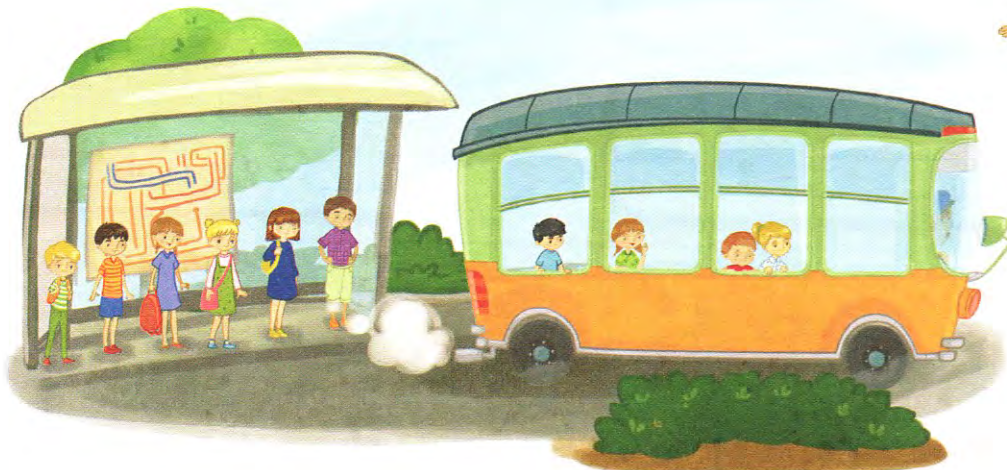
Содан кейін ше?

Сен неше амал орындадың?

Әрбір амал нені білдіретінін түсіндір.

Есептің сұрағына жауап бер.

Жай есеп бір амалмен, ал құрама есеп екі және одан да көп амалмен орындалады.

2. Есептерді шығар.

а) Автобуста 5 ұл және 5 қыз келе жатты. Аялдамадан тағы 10 бала отырды. Автобуста барлығы неше бала болды?

ә) Автобуста 30 бала отыр. Аялдамадан 10 бала түсіп, 5 бала кірді. Автобуста барлығы неше бала болды?

Қай өрнек осы есептің шешуі бола алады?

$(30 - 10) - 5$ $(30 + 10) - 5$ $(30 + 10) + 5$ $(30 - 10) + 5$

3. Есепке берілген сызбаны мәліметтермен толықтырып, оларды шығар.

а) Сырым таңертең үйінен мектепке дейін 30 минут жүрді. Ал ол үйіне қайтқанда 20 минутта жетті. Сырым барар және қайтар жолына барлығы неше минут жұмсады?

ә) Сырым таңертең үйінен мектепке дейін 30 минут жүрді. Ал үйіне қайтқанда 20 минутта жетті. Тағы ол көршісімен 10 минут сөйлесті. Сырым барар және қайтар жолына және көршісімен сөйлесуге барлығы қанша уақыт жұмсады?

4. Есепте.

$12 - (9 + 1)$	$100 - (50 + 20)$	$(80 - 30) + 6$
$7 + (11 - 1)$	$60 + (10 - 5)$	$94 - (70 + 20)$
$(4 + 16) - 10$	$(90 + 10) - 60$	$(76 - 6) + 8$
$(18 - 8) + 10$	$90 - (10 + 60)$	$(54 - 4) + 40$

5. Есепте.

$6 + 4 + 5$	$7 + 3 - 8$	$18 - 8 - 2$	$19 + 5 + 2$
$6 + 4 - 5$	$7 + 3 + 8$	$19 - 9 - 3$	$22 - 4 + 10$
$8 + 2 - 9$	$13 - 3 - 6$	$14 - 4 + 9$	$28 + 8 - 10$

25

Бір және екі амалмен орындалатын есептер

Жүппен жұмыс жасаймыз

Мен есепті бір және екі амалмен модельдеуді үйренемін.

Балалар демалыста ауылға барып, өнім жинауға көмектесті. Себеттердің массасын анықта. Есептер құрастыр.

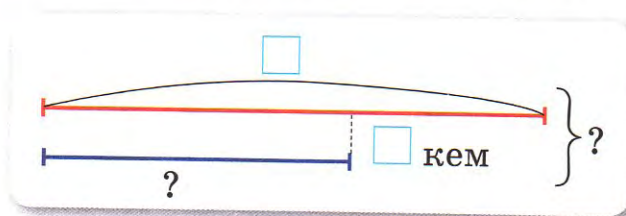

2. Есепті шығар.

Балалар 8 себет алма және одан 3 себеті кем алмұрт жинады.

Балалар барлығы неше себет жеміс жинады?

3. Есептеуді түсіндір. Әрбір мысалдың дұрыстығын тексер.

100-ге дейінгі сандарды қосу	
1	$23 + 5$ $26 + 4$
2	$26 + 7 = 30 + 3$
3	$26 + 17 = 30 + 13$

100-ге дейінгі сандарды азайту	
1	$26 - 2$ $25 - 13$
2	$30 - 4 = 20 + 6$ $40 - 14 = 30 - 4$
3	$12 - 7 = 10 - 5$
4	$35 - 17 = 30 - 12 = 20 - 2$

4. Өрнектерді жазып, олардың мәнін тап.

- а) 2 мен 6 сандарының қосындысына 8-ді қос.
- ә) 10-ға 12 мен 6 сандарының айырмасын қос.
- б) 60 пен 10 сандарының айырмасынан 30-ды азайт.
- в) 8-ге 11 мен 7 сандарының айырмасын қос.

5. Есепте.

5 + 6	18 - 9	3 + 9	27 - 7	58 + 5
4 + 8	15 - 7	7 + 7	32 - 5	71 - 6
9 + 7	13 - 7	9 + 9	39 + 4	47 + 8

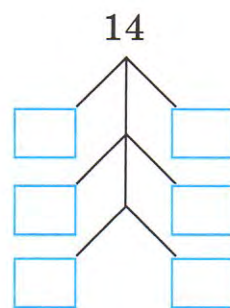
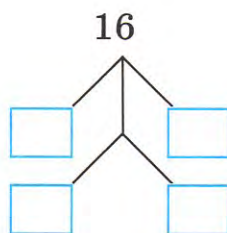
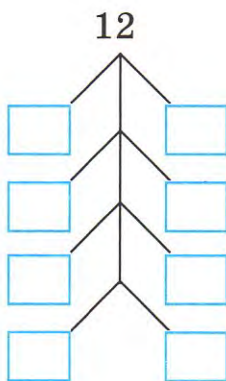
Мақсатыңа жеттің бе?

Мен:

- бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосуды және азайтуды;
- бір таңбалы және екі таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы ауызша қосу және азайтуды, екі бір таңбалы сандардан 11-ден 18-ге дейінгі сандарды құруды;
- бір таңбалы сандарды ондықтан аттап өту арқылы қосу кестесін құруды және қолдануды;
- екі таңбалы сандарды ондықтан аттамай ауызша қосу және азайтуды орындауды;
- ондықтан аттап өту арқылы екі таңбалы сандарды ауызша қосу және азайтуды орындауды;
- қосудың ауыстырымдылық және терімділік қасиеттерін, тиімді есептеу үшін қосудың қасиеттерін қолдануды;
- есепті екі амалмен шығаруды;
- бір және екі амалмен орындалатын есепті модельдеуді үйрендім.

БІЛУ

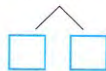
Сандар құрамын жаз.

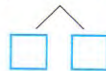
ТҮСІНУ

Қалай есептегеніңді түсіндір.

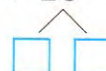
$9 + 4 = \square\square$

$14 - 7 = \square$

$45 + 15 = \square\square$

$48 + 9 = \square\square$

$36 + 18 = \square\square$

$60 - 25 = \square\square$

ҚОЛДАНУ

Есептеп, дұрыстығын тексер.

$9 + 4$

$14 - 7$

$45 + 15$

$36 + 18$

$48 + 9$

$60 - 25$

ТАЛДАУ

Есепке сызба сызып, оны шығар.

Сыныпта 15 қыз бар, ал қыздарға қарағанда 4 ұл артық. Сыныпта қанша ұл бала бар?

ЖИНАҚТАУ

Есептеу тәсілі бойынша мысалдарды екі бағанға бөліп жаз.

$21 + 16$

$6 + 9$

$5 + 9$

$7 + 9$

$23 + 32$

$52 + 14$

БАҒАЛАУ

Есептеуді тексер. Қатесін тап.

$24 + 16 = 33$

$16 + 9 = 25$

$15 + 19 = 35$

$7 + 91 = 98$

$23 + 32 = 56$

$52 + 14 = 66$

1С БӨЛІМ. ШАМАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӨЛШЕМ БІРЛІКТЕРІ

27

Өлшеу құралдары

Достармен бірге жасаған жұмыс

Мен әртүрлі өлшеу құралдарындағы шәкіл (шкала) көрсететін шамалардың мәнін табуды үйренемін.

1. Суреттерге қара. Бұл құралдардағы әрбір бөлік нені көрсетеді.

Қатырғықағаздан сызғыш дайында. Қалай жасайтыныңды түсіндір.

2. Сызғыштың көмегімен жолақтардың ұзындығын өлшеп, оларды сыз.

3. Суретке қара.

Сен сағаттың не үшін қажет екенін білесің. Сағаттың қандай «тілдері» бар? Олар қалай аталады? Олардың бір-бірінен қандай айырмашылығы бар?

Сағат қандай уақытты көрсетіп тұр? Неше минут өтті?

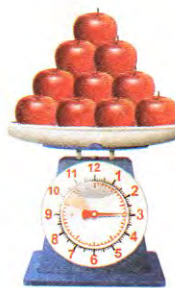

1 сағат (сағ) = 60 минут (мин)

4. а) Өлшеу нәтижесіне қара.

Таразы «тілі» қандай бөлікке келіп тоқтады және қандай санды көрсетіп тұр? Неге?

ә) Таразыға өлшеу жұмысын орында.

5. Әлия мен Сырымның салмағы Санжар мен Маржанның салмағы қанша болса, сонша тартады. Санжардың салмағы қанша? Ең ауыры кім?

Әлия
34 кг

Сырым
43 кг

Санжар
? кг

Маржан
36 кг

Осы мәліметтерді пайдаланып, есептер құрастыр.

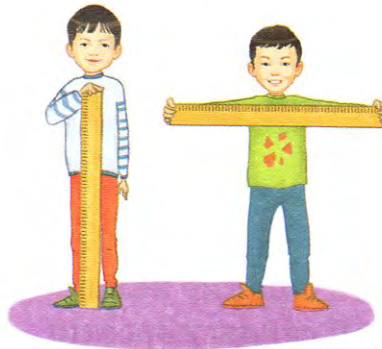
Мен өсіп келемін

Мен шамаларды өлшеуді және ұзындық бірліктерін (см, дм, м) түрлендіруді үйренемін.

1. а) Сыныпта бойларыңа қарай қатарға тұрыңдар. Оны қалай орындағандарыңды түсіндіріңдер? Метр – өлшеу құралы.

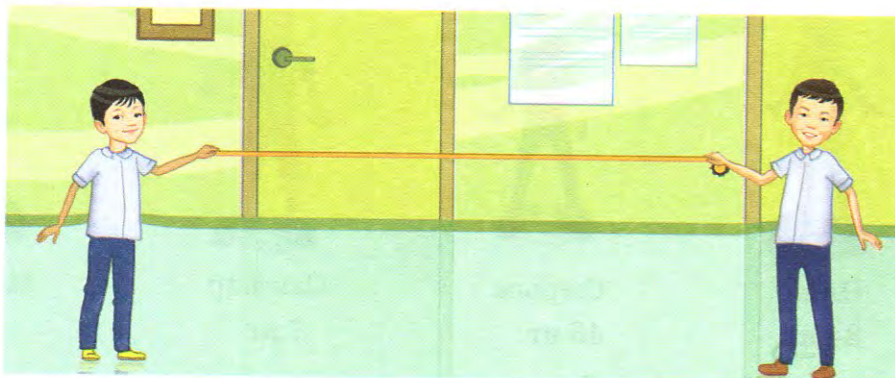

1 м = 10 дм
1 дм = 10 см
1 м = 100 см

ә) Беліңді өлше. Өлшеу нәтижесін дециметр және сантиметрмен көрсет.

2. Сынып бөлмесінің және дәліздің ұзындығы мен енін өлшеуіш құралдың (рулетка) көмегімен өлше.

3. Түсіндіре отырып есепте.

а)

$$3 \text{ онд.} + 7 \text{ онд.} = \square \text{ онд.} = \square \text{ жүзд.}$$

$$3 \text{ дм} + 7 \text{ дм} = \square \text{ дм} = \square \text{ м}$$

$$30 + 70 = \square$$

$$5 \text{ онд.} + 5 \text{ онд.} = \square \text{ онд.} = \square \text{ жүзд.}$$

$$5 \text{ дм} + 5 \text{ дм} = \square \text{ дм} = \square \text{ м}$$

$$50 + 50 = \square$$

ә)

$$2 \text{ онд.} + 8 \text{ онд.} = \square \text{ онд.} = \square \text{ жүзд.}$$

$$2 \text{ дм} + 8 \text{ дм} = \square \text{ дм} = \square \text{ см}$$

$$20 + 80 = \square$$

$$4 \text{ онд.} + 6 \text{ онд.} = \square \text{ онд.} = \square \text{ жүзд.}$$

$$6 \text{ дм} + 4 \text{ дм} = \square \text{ дм} = \square \text{ м}$$

$$60 + 40 = \square$$

4. Есепті шығар.

а) Тігін шеберханасы ұлдарға шалбар тігу үшін мата сатып алды. Бірінші орамда 10 м, екіншіде 20 м, ал үшіншіде бірінші мен екінші орамда қанша болса, сонша метр мата болды. Үшінші орамда неше метр мата бар?

ә) Тігін шеберханасы қыздардың белдемшесін тігу үшін мата сатып алды. Бірінші орамда 12 м, екіншіде 28 м, ал үшіншіде бірінші мен екіншіде қанша болса, сонша метр мата болды. Барлығы неше метр мата сатып алынды?

5. Теңдік тура болатындай, тиісті орынға жақша қой.

$$10 - 7 + 3 = 0$$

$$10 - 7 + 3 = 6$$

$$12 - 8 - 4 = 0$$

$$12 - 8 + 4 = 0$$

6. Есепті ауызша шығар. Қалай пайымдадың?

Дене шынықтыру сабағында мұғалім оқушыларға аралары 1 метрден бір қатарға сапқа тұруларын бұйырды. Саптың ұзындығы 25 м-ге созылды. Сабаққа неше оқушы қатысты?

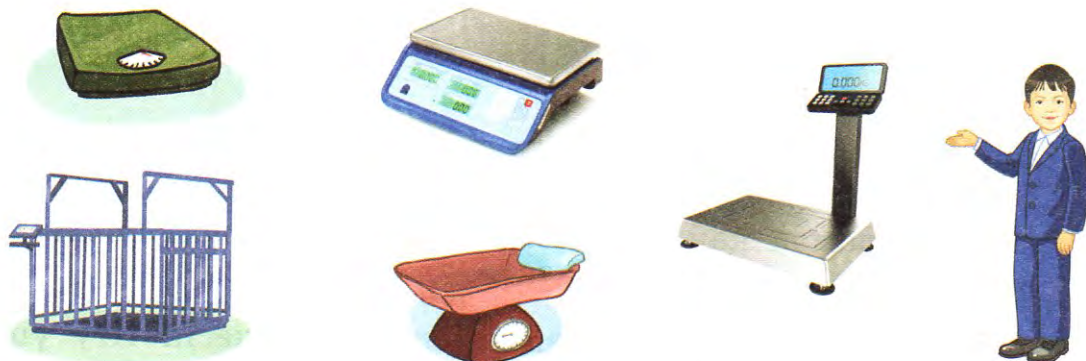
Мен өлшеймін және таразыға тартамын

Мен см, дм, м; кг, ц, л шамаларының мәнін салыстыруды және олармен амалдар орындауды үйренемін.

1. Суретке қара. Үй жануарларын қай таразыға тартуға болатындығын көрсет. Дәрігер, сатушы, көгөніс қоймасындағы қоймашы қандай таразыны пайдаланады? Үйдегі таразымен өзіңнің салмағыңды анықта.

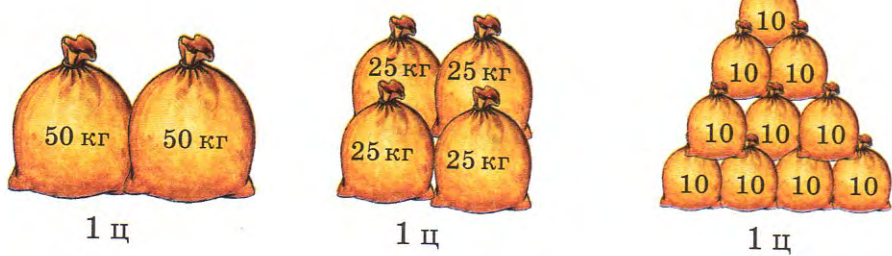

2. Дүкенге тор қаппен картоп әкелінді. Картопты қай таразыға тартқан дұрыс? Неге?

Бидай, күріш, мақта өнімдерін центнермен өлшейді.

1 ц = 100 кг

3. Сызба және санды мәліметтер бойынша есептер құрастырып, оларды шығар.

1 ц

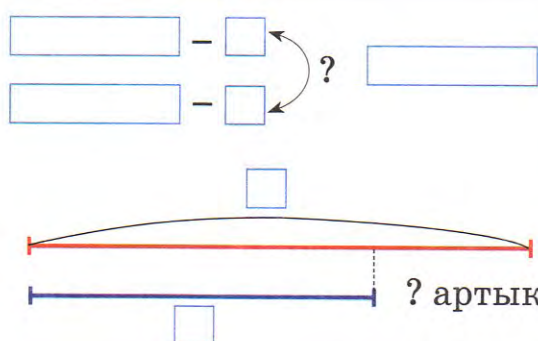
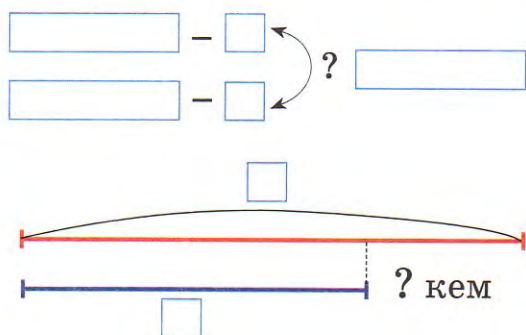
5 ц

80 кг

100 кг

4. Есепте.

$$71 \text{ ц} + 3 \text{ ц}$$

$$54 \text{ кг} + 4 \text{ кг}$$

$$51 \text{ ц} + 6 \text{ ц}$$

$$98 \text{ кг} - 3 \text{ кг}$$

$$77 \text{ ц} - 3 \text{ ц}$$

$$82 \text{ ц} + 4 \text{ ц}$$

$$91 \text{ ц} + 6 \text{ ц}$$

$$39 \text{ ц} - 4 \text{ ц}$$

$$87 \text{ кг} - 6 \text{ кг}$$

$$88 \text{ кг} - 6 \text{ кг}$$

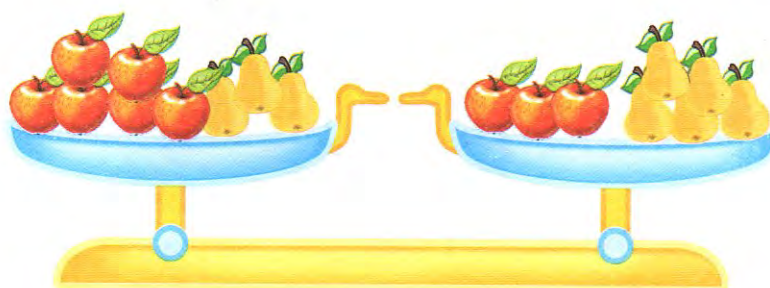
$$69 \text{ кг} - 5 \text{ кг}$$

$$78 \text{ ц} - 3 \text{ ц}$$

5. Есепті ауызша шығар. Түсіндір.

Таразының бір табақшасында 6 бірдей алма және 3 бірдей алмұрт бар. Ал екінші табақшасында осындай 3 алма және 5 алмұрт бар. Таразының екі басы тең. Не жеңіл: алма ма, әлде алмұрт па?

Шамалармен амалдар орындау

Мен өлшеймін және таразыға тартамын

Мен см, дм, м; кг, ц, л шамаларының мәнін салыстыруды және олармен амалдар орындауды үйренемін.

1. Кастрөл, шелек және басқа да кез келген ыдысты ал. Олардың сыйымдылығын 1 литрлік арнайы ыдыспен өлше. Әр ыдыстың сыйымдылығын салыстыр. Қай ыдыстың сыйымдылығы артық? Неге? Теңдіктер жаз.

2. 1 центнерге қанша жетпейді? Салыстыр, ең ауырын және ең жеңілін анықта. Екі амалмен орындалатын есептер құрастырып, оларды шығар.

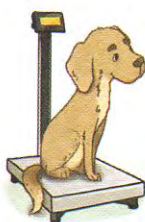
30 кг

82 кг

10 кг

12 кг

65 кг

5 кг

3. Сантиметрмен өрнекте.

$1 \text{ дм} = \square \text{ см}$

$1 \text{ дм } 4 \text{ см} = \square \text{ см}$

$2 \text{ дм } 2 \text{ см} = \square \text{ см}$

$4 \text{ дм } 8 \text{ см} = \square \text{ см}$

$8 \text{ дм } 6 \text{ см} = \square \text{ см}$

$3 \text{ дм} = \square \text{ см}$

4. Түсіндіре отырып есепте.

$1 \text{ дм } 2 \text{ см} - 8 \text{ см}$

$14 \text{ см} + 6 \text{ см}$

$1 \text{ дм } 4 \text{ см} - 9 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 7 \text{ дм}$

$1 \text{ дм} + 8 \text{ см}$

$1 \text{ м} - 40 \text{ см}$

$2 \text{ дм} - 10 \text{ см}$

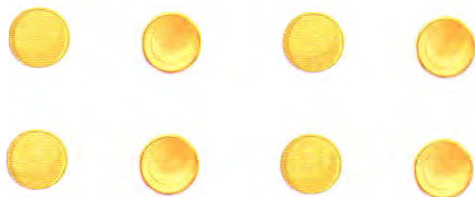
$1 \text{ м} - 9 \text{ дм}$

$1 \text{ дм} + 7 \text{ см}$

Әртүрлі өлшем бірліктеріндегі шамаларды бірдей ең кіші өлшем бірліктеріне айналдырып, содан соң қосу және азайту амалдары орындалады.

5. 8 монета бар. Олардың біреуі жалған және ол нағыз монетадан жеңіл. 3 рет өлшеу арқылы қай монета жалған екенін қалай анықтауға болады?

6. Сандардың орналасу заңдылығын анықта.

6

9

12

15

18

5

10

15

20

25

30

Мақсатыңа жеттің бе?

Мен:

- әртүрлі өлшеу құралдарындағы шәкіл (шкала) көрсететін шамалардың мәнін табуды;
- шамаларды өлшеуді және ұзындықтың бірліктерін (м, дм, см) түрлендіруді;
- см, дм, м; кг, ц, л шамаларының мәнін салыстыруды және олармен амалдар орындауды үйрендім.

БІЛУ

Бос орынға сан қой.

$$1 \text{ м} = \square \text{ см}$$

$$1 \text{ дм } 5 \text{ см} = \square \text{ см}$$

$$1 \text{ ц} = \square \text{ кг}$$

ТҮСІНУ

Сөйлемдерді аяқта.

Дәліздің ұзындығы 5 _____.

Қарындаштың ұзындығы 8 _____.

Сырымның салмағы 36 _____.

Екі қап картоптың салмағы 1 _____.

ҚОЛДАНУ

Құралдар көрсеткен шаманы анықта.

ТАЛДАУ

Есепті шығар.

Қоймада 1 центнер сәбіз болды. Оның 65 кг-ы жұмсалды. Неше килограмм сәбіз қалды?

ЖИНАҚТАУ

Салыстыр.

$$7 \text{ дм} * 45$$

$$20 \text{ кг} * 2 \text{ ц}$$

$$8 \text{ дм} * 80 \text{ см}$$

Есепте.

$$1 \text{ дм} 6 \text{ см} - 9 \text{ см}$$

$$71 \text{ ц} + 3 \text{ ц}$$

$$1 \text{ м} - 60 \text{ см}$$

$$98 \text{ кг} - 3 \text{ кг}$$

$$87 \text{ кг} - 6 \text{ кг}$$

БАҒАЛАУ

Есептеудің дұрыстығын тексер.

$$1 \text{ ц} - 25 \text{ кг} = 75 \text{ ц}$$

$$1 \text{ м} - 2 \text{ дм} = 8 \text{ дм}$$

$$7 \text{ дм} + 1 \text{ дм} 5 \text{ см} = 45 \text{ см}$$

МАЗМҰНЫ

Құрметті оқушы!3

ӨЗІМ ТУРАЛЫ

1А БӨЛІМ. ЕКІ ТАҢБАЛЫ САНДАР

0-ден 10-ға дейінгі сандар. 11-ден 20-ға дейінгі сандар.

Толық ондықтар. 100 саны6

21-ден 100-ге дейінгі сандар8

Екі таңбалы сандардың ондық құрамы10

Екі таңбалы сандардың разрядтық құрамы12

Өзіңді тексер!14

1В БӨЛІМ. САНДАРМЕН АМАЛДАР ОРЫНДАУ. ЕСЕПТЕР

Ондықтан аттап өту арқылы қосу16

Ондықтан аттап өту арқылы азайту18

11 санының құрамы20

Өткенді бекіту22

12 санының құрамы24

Өткенді бекіту26

13 санының құрамы28

14 санының құрамы30

15, 16 сандарының құрамы32

17, 18 сандарының құрамы34

20 көлеміндегі сандарды қосу және азайту кестесі36

Өткенді бекіту38

МЕНИҢ ОТБАСЫМ ЖӘНЕ ДОСТАРЫМ

100 көлемінде ауызша қосу және азайту	42
100 көлемінде ауызша қосу және азайту	44
100 көлемінде ауызша қосу және азайту	46
100 көлемінде ауызша қосу және азайту	48
100 көлемінде ауызша қосу және азайту	50
Қосудың ауыстырымдылық және терімділік қасиеттері	52
Бір және екі амалмен орындалатын есептер	54
Бір және екі амалмен орындалатын есептер	56
Өзіңді тексер!	58

1С БӨЛІМ. ШАМАЛАР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ӨЛШЕМ БІРЛІКТЕРІ

Өлшеу құралдары	60
Метр	62
Центнер.....	64
Шамалармен амалдар орындау	66
Өзіңді тексер!	68

Оқулық басылым Учебное издание

Ақпаева Асель Бакировна
Лебедева Лариса Анатольевна
Мынжасарова Маржангул Жангазиновна

МАТЕМАТИКА

1-бөлім Часть 1

Жалпы білім беретін мектептің
2-сынып оқушыларына арналған оқулық Учебник для учащихся 2 класса
общеобразовательной школы

Әдіскер *Ф.С. Лекерова* Методист *Ф.С. Лекерова*
Редакторы *Л.С. Ахметова* Редактор *Л.С. Ахметова*
Суретін салғандар: *Ә. Әлімбаева, Б. Сопыбеков* Художники: *А. Алімбаева, Б. Сопыбеков*
Көркемдеуші редакторы *Т.В. Толыбекова* Художественный редактор *Т.В. Толыбекова*
Мұқабасын безендірген *Ә. Әлімбаева* Дизайн обложки *А. Алімбаевой*
Компьютерде көркемдеген *Г. Тұмарбайқызы* Компьютерная верстка *Г. Тұмарбайқызы*

Басуға 18.06.2018 ж. қол қойылды. Подписано в печать 18.06.2018 г.
Пішімі 84x108 ¹/₁₆. Есептік баспа табағы 2,64. Формат 84x108 ¹/₁₆. Уч.-изд.л. 2,64.
Шартты баспа табағы 7,56. Офсеттік басылым. Усл.печ.л. 7,56. Печать офсетная.
Әріп түрі «DS SchoolBook». Офсеттік қағаз. Гарнитура «DS SchoolBook». Бумага офсетная.
Қосымша таралымы 15 000 дана. Тапсырыс № 1484. Доп. тираж 15 000 экз. Заказ № 1484

Сапасы жөнінде мына мекемеге хабарласыңыз: С претензиями по качеству обращаться:
Қазақстан Республикасы, Республика Казахстан,
«Алматыкітап баспасы» ЖШС, ТОО «Алматыкітап баспасы»
050012, Алматы қаласы, Жамбыл көшесі, 111-үй, 050012, г. Алматы, ул. Жамбыла, 111,
тел. (727) 250 29 58, факс: (727) 292 81 10. тел. (727) 250 29 58; факс: (727) 292 81 10.
e-mail: alkitap@intelsoft.kz e-mail: alkitap@intelsoft.kz

Сапа және қауіпсіздік
стандарттарына сай. Соответствует всем стандартам
Сертификация қарастырылмаған. сертификация не предусмотрена.
Сақтау мерзімі шектелмеген. Срок годности не ограничен.

Түркияда басылды / Отпечатано в Турции
İMAK OFFSET BASIM YAYIN SANAYI VE TICARET LTD. STI.
ATATURK CADDESİ GOL SOKAK NO1, YENİBOSNA, İSTANBUL, TURKEY

Кітаптарды «Алматыкітап баспасы» ЖШС-ның кітап дүкендерінен сатып алуға болады.
Астана қаласы: Иманов көшесі, 10, тел.: (7172) 53 70 84, 27 29 54;
Б. Момышұлы даңғылы, 14, тел.: (7172) 42 42 32, 57 63 92; Жеңіс даңғылы, 67, тел.: (7172) 29 93 81; 29 02 12.
Алматы қаласы: Абай даңғылы, 35/37, тел.: (727) 267 13 95, 267 14 86;
Гоголь көшесі, 108, тел.: (727) 279 29 13, 279 27 86; Қабанбай батыр көшесі, 109, тел.: (727) 267 54 64, 272 05 66;
Жандосов көшесі, 57, тел.: (727) 303 72 33, 374 98 59; Гагарин даңғылы, 76, тел. (727) 338 50 52;
Әл-Фараби даңғылы, 63/17, тел. (727) 387 17 24; Майлин көшесі, 224 «А», тел.: (727) 386 15 19, 222 29 43;
Төле би көшесі, 40/1, тел.: (727) 273 51 38, 224 39 37.
Қойма есептеу басқармасы: Алматы қ., Ангарская көшесі, 95 А, тел.: (727) 290 49 67, 290 49 66.

Интернет-дүкен: www.flip.kz
Маркетинг бөлімі, тел.: (727) 292 92 23, 292 57 20.
e-mail: sale1@almatykitap.kz

Кітаптар мен басылымдар туралы мағлұматтарды
www.almatykitap.kz сайты арқылы білуге болады.